

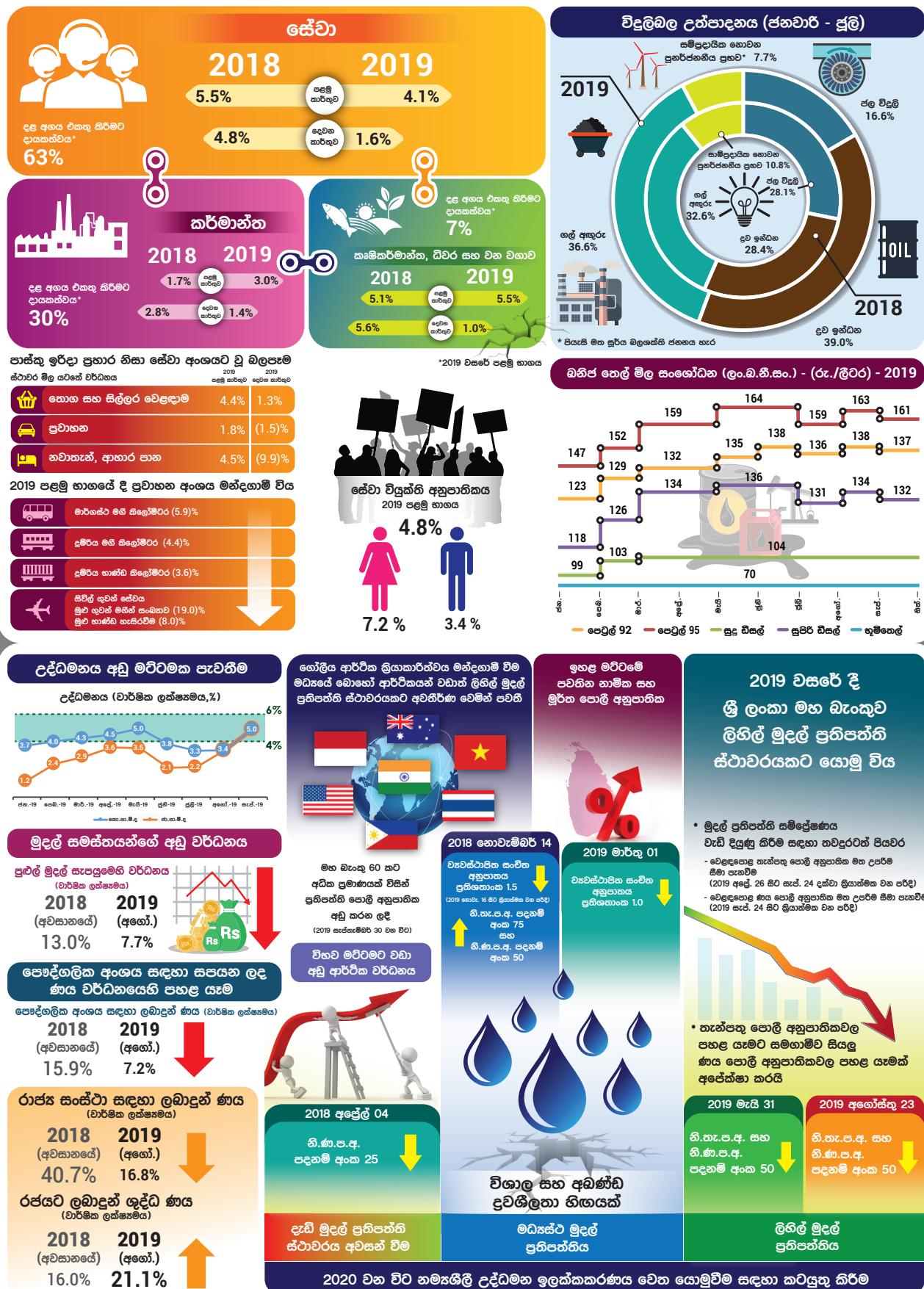
1

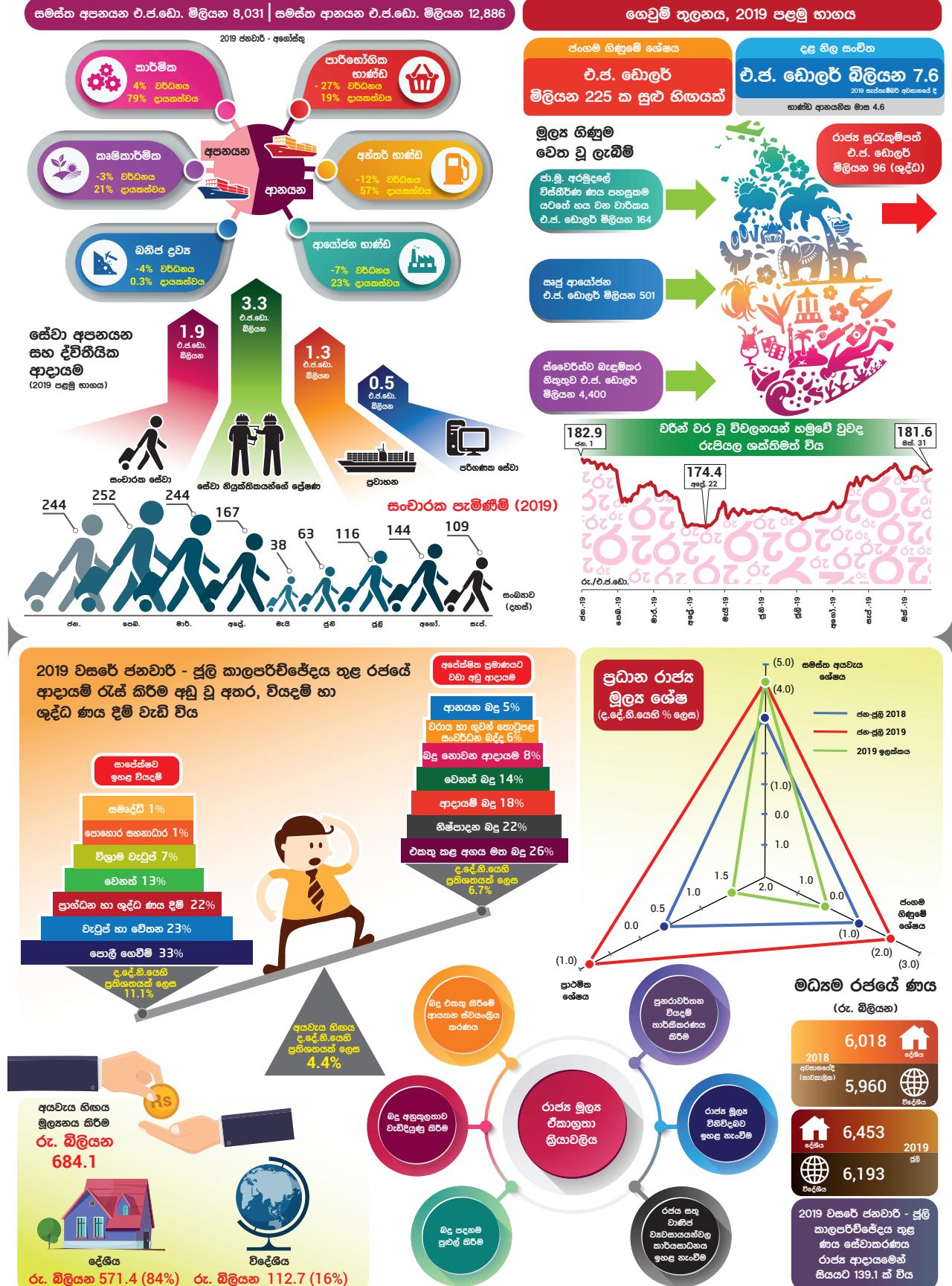
සමස්ත නිර්ණය

2019 වසරේ පලමු භාගයේ දී පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රභාවල බලපෑම ද ඇතුළත්, මූලික වශයෙන් දේශීයව පැන නැගුණ අතියෝග මධ්‍යයේ, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික මන්දාගාමී වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, 2019 වසරේ පලමු භාගයේ දී ආර්ථික වර්ධන වෙශය සියයට 2.6 ක පහළ වර්ධන වෙශයක් වාර්තා කළ අතර, 2018 වර්ෂයේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේයේ දී ආර්ථික වර්ධන වෙශය සියයට 3.9 ක් විය. ආර්ථිකයේ මන්දාගාමී වර්ධනයට සමාලිව 2019 පලමු භාගය තුළ දී විරෝධියා අනුපාතිකය ද ඉහළ ගියේය. සැපුයම් අංශයේ මත වූ තත්ත්ව හේතුවෙන් වරින් වර විවෘතයන් පැවතිය ද, වර්ෂයේ මේ දක්වා කාලය තුළ උද්ධීමනය අපේක්ෂිත පරාසය තුළ අඛණ්ඩව පැවතුණු. පාරිභාෂික මිල දැරුකකය තුළ නිවාස කුලී සඳහා යම් කාලයීමාවකට වරක් සිදු කළ ගැලීම් හේතුවෙන් මූලික උද්ධීමනය 2019 වසරේ ජනවාරි මාසයයේ දී වැඩි ව්‍යවද, එහි බලපෑම 2020 ජනවාරි මාසය වන විට පහව යනු ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නම්‍යකිලී උද්ධීමන ඉංජිනේරුන් වෙත කැබින්මින් යොමු වෙතින් සිටින අතර, උද්ධීමනය මැද තනි අයයක මට්ටමේ ස්ථාවීම පවත්වා ගැනීමේ අරමුණින්, වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් යටතේ, ඉදිරි දක්මෙන් සහිතව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව හ්‍රියාත්මක කරන දී. මතාව පැනය වූ උද්ධීමනය සහ උද්ධීමන අලේක්ඩා මධ්‍යයේ, මන්දාගාමී ආර්ථික වර්ධනය, මුදල් භා තෙය වර්ධනයේ අඛණ්ඩව පහළ යැම සහ ගෝලීය වශයෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිඛිල්වීම සලකා බලමින්, 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ලිඛිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් කර යොමු විය. කෙසේ ව්‍යවද, ඉදිරියේ දී සිදු කිරීමට නියමිත වැළැඳු තුළ දැමීම හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සඳහා වන ඉදිරි මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳව සැලකිලිමන් විය යුතුය. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිඛිල්කරණය හමුවේ ව්‍යවද, නාමික භා මුද්‍රා වෙළදපාඨ පෙලී අනුපාතික තුළ මට්ටමක පැවතිම හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති හ්‍රියාත්මකර සම්පූර්ශණය කැබින්මි කිරීම සඳහා මුදල ආයතනවල තැන්පත්තා පෙලී අනුපාතික මත උපරිම සිමා පැනවීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට සිදු විය. තැන්පතා පෙලී අනුපාතික සහ අරමුදල් පිටිවැය ඇවිත්තා සමඟ, මහ බැංකුව විසින් බලපෑවායි බැංකුවලට තැන්පත්තා පෙලී අනුපාතික මත පනවා තිබූ උපරිම සිමා සැපැනැමිවර මාසයයේ දී ඉවත් කළ අතර, ආර්ථික හ්‍රියාකාරකම් වර්ධනය කිරීම සඳහා තෙය අනුපාතික මත උපරිම සිමා පැනවීම අඛණ්ඩව සංඛ්‍යා අංශය ප්‍රස්ථාලකට ලක්වීම් තුළවේ විදේශීය අංශය කම්පන්වලට මිරාත්තා දීමේ හැකියාව පිළිබැඳු කෙරමින් සක්තිමන් විය. ආනයන වියදම පහළ යැම සහ අපනයන ආදායම තුළ යැම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පලමු මාස අව තුළ දී වෙළඳ නියය 2018 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේය සමඟ සැපැනැමිව දී සැලකිය යුතු ලෙස ඇතුළු විය. වෙළඳ නියය ඇතුළු විම සහ ස්ථාව ගිණුම වන වූ තුළ උපේෂීම් වසරේ පලමු කාර්ඩ්වලිදී ජාග්‍රත් ගිණුම් අතිරික්කනයක් වාර්තා කිරීමට උපකාරී ව්‍යවද, වසරේ දෙවන කාර්ඩ්වලිදී සංඛ්‍යා ඉපැයිම් සැලකිය යුතු ලෙස ඇතුළු විම සහ විදේශ ස්ථාවැනිකයන්ගේ උග්‍රණ මන්දාගාමී වෙතින් සැක්තිමන් විය. ආදායම වියදම පහළ යැම සහ අපනයන ආදායම තුළ යැම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පලමු මාස අව තුළ දී වෙළඳ නියය සැපැනැමිවර මාසයයේ දී සැපැනැමිවර නිකුත් විය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් ජාත්‍යන්තර ස්වේච්ඡීන් බැංකුවකර නිකුත් කිරීම හේතුවෙන් මුදල ගිණුම සක්තිමන් විය. මෙම ප්‍රවාණතා තුළවේ දී නිල සංඛ්‍යා තිබූ විම මාසය සැපැනැමිවර මාසය සැපැනැමිවර අවසානය වන විට එ.ඩ. බොලර් බැලියන 7.6 දක්වා තුළ නිය අතර වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ දී ශ්‍රී ලංකා රු.පියලු එ.ඩ. බොලර් විසින් මාසය සැපැනැමිව අනිප්‍රාන්සය වි ඇත. රාජ්‍ය රාජ්‍ය මුදල ආය සැලකු විට, රාජ්‍ය මුදල ආය ඒකාග්‍රහණ පවත්වාගෙන යැම සඳහා රජයේ අඛණ්ඩව ප්‍රයන්න හමුවේ ව්‍යවද, ප්‍රධාන රාජ්‍ය මුදල දැරුකක මින් පිළිබැඳු වන පරිදී රජයේ අයවැය කටයුතු 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී දුරවල විය. පෙෂ්ඨලික ව්‍යාපෘති ආනයනය යැම රාජ්‍ය මුදල යැම සහ රාජ්‍ය වියදම් දී තුළ මාසය සැපැනැමිවර බලපෑම, පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවලින් ප්‍රස්ථාලක හ්‍රියාකාරකම්වල සිදු වූ පහළ යැම සහ 2019 අයවැය මින් ප්‍රකාශයට පත් කරන දී ඇතැම් ආදායම යොර්තා හ්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සිදු වූ ප්‍රමාදය හේතුවෙන් මෙම කාලය තුළ දී රජයේ ආදායම ඇතුළු විය. එසේ ව්‍යවද, නව දේශීය ආදායම පනන හ්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන් ආදායම බුදු රසකිරීමේ වර්ධනයක් පෙන්වුම් කෙරිණි. රාජ්‍ය ආදායමේ පහළ යැම සහ රාජ්‍ය වියදම් දී තුළ මාසය සහ තුළ දී සමස්ත අයවැය නියය ඇස්ස්ත්‍රේනුවෙන් දැක්නී යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් දී තිබූ විසින් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් කරමින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා, 2017 සහ 2018 වසරවල දී වාර්තා කළ අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් කරමින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර පරතරය දැක්වෙන ප්‍රාග්‍රාම යොර්තා හ්‍රියාත්මක වියදම් අතිරික්කන තත්ත්වය වෙනස් විසින් 2019 වසරේ පලමු මාස භන තුළ දී හිගයක් වාර්තා කළ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා පිරිමිමකට ලක්වූ ඇතර, රජයේ නිර්ඝුරුම් පිළිබැඳු කෙරෙන විරාත තිණුම් හිගය ප්‍රාග්‍රාම විය. රාජ්‍ය ආ

1.1 රුප සටහන

2019 වසරේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය සංක්ෂීප්තයක් ලෙස

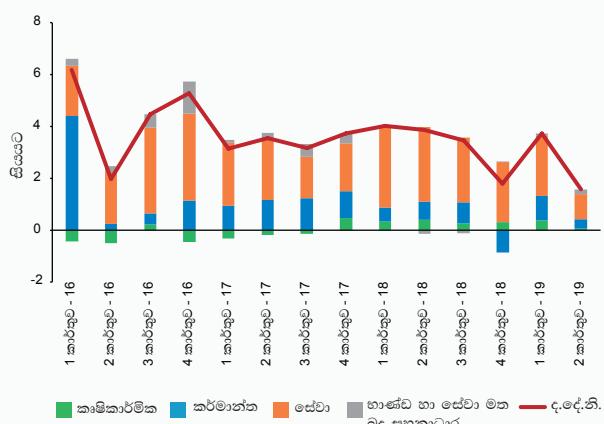
ආංතික වර්ධනයන්

මුළු අංශය සහ උදෑස්මන්දා

- ඡනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාවකාලික ඇස්කමෙන්තුවලට අනුව, 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිවිශේෂයේ දී වාර්තා කළ සියයට 3.9 ක වර්ධනයට සාලේක්ෂව සියයට 2.6 ක පහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. තෙල් සහිත එල හේතු වගාව (පොල්, තැඹිල් හා ඔයිල් පාම් නිෂ්පාදනය), වී සහ සත්ත්ව නිෂ්පාදන යන උප අංශවල නිෂ්පාදනය ඉහළ යැම හේතුවෙන් කාණිකර්මාන්තය, වන වගාව හා දිවර කර්මාන්තය ආග්‍රිත කටයුතු, 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී පෙර වසරේ අනුරුප කාලපරිවිශේෂයේ දී වාර්තා කළ සියයට 5.3 ක වර්ධනයට සාලේක්ෂව, සියයට 3.2 ක මධ්‍යස්ථා වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මේ අතර, පසුගිය වසරේ සිට කර්මාන්ත අංශයේ කටයුතුවල වාර්තා වූ මන්දගාමී වර්ධනය, 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිවිශේෂයේ දී වාර්තා කළ සියයට 2.2 ක වර්ධනයට සාලේක්ෂව 2019 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී ද සියයට 2.3 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් අඛණ්ඩව පැවතුණි. ඉදිකිරීම් කර්මාන්තය සහ පතල් හා කැණීම් කර්මාන්තය යන උප අංශවල වර්ධනය කාර්මික අංශයේ කටයුතුවල වර්ධනයට මූලික වශයෙන් හේතු විය. තවද, 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී සේවා අංශයේ කටයුතු, පසුගිය වසරේ අනුරුප කාලපරිවිශේෂය තුළ වාර්තා වූ සියයට 5.1 ක වර්ධනයට සාලේක්ෂව සියයට 2.8 ක මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ

1.2 රුප සටහන

කාර්තුමය මුර්ත දැදැනී. වර්ධනය (වාර්තික ලක්ෂණය)

මිලය: ජනගලුණ හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

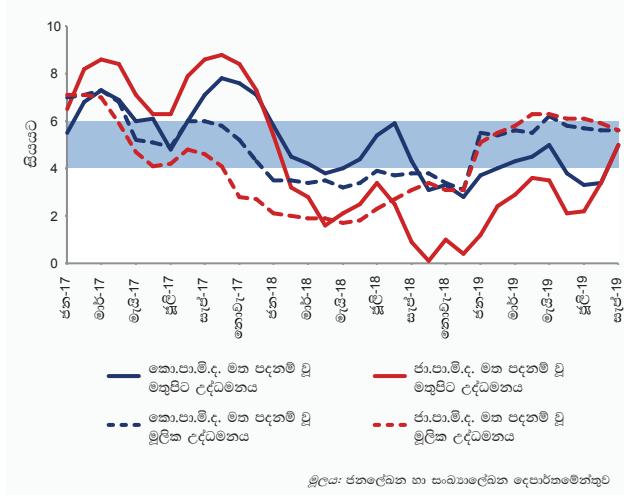
ප්‍රභාර හේතුවෙන්, 2019 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ දී මෙන්ම වසරේ පළමු හාගයේ දී ද ආර්ථිකයේ සමස්ත වර්ධනය පහත හෙළමින්, විශේෂයෙන් තවාතැන් සැපයීම්, ආහාර පාන සැපයීමේ සේවා, ගබඩ පහසුකම් සැපයීම් ඇතුළු මගින් හා හාණ්ඩ ප්‍රවාහන සේවා සහ තොග හා සිල්ලර වෙළඳ කටයුතු යනාදී සංවාරක කර්මාන්තය ආග්‍රිත සේවා ක්‍රියාකාරකම් අනිතකර ලෙස බලපැමුව ලක් විය.

- 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී සේවා විශුක්ති අනුපාතිකය 2018 වසරේ පළමු හාගයේ දී වාර්තා වූ සියයට 4.5 ට සාලේක්ෂව සියයට 4.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී පුරුෂ හා ස්ත්‍රී සේවා විශුක්ති අනුපාතික, පිළිවෙළින් සියයට 3.4 ක් හා සියයට 7.2 ක් විය. අවුරුදු 20-29 වයස් කාණ්ඩයේ සේවා විශුක්ති අනුපාතිකය සියයට 14.8 ක් වැනි ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. තවද, සලකා බලන ලද කාලපරිවිශේෂය තුළ දී අ.පො.ස. උසස් පෙළ හා ර්ව ඉහළ අධ්‍යාපනික සුදුසුකම් සහිත කාන්තාවන් අතර සේවා විශුක්තිය ද සියයට 12.3 ක අගයක් වාර්තා කරමින් තවදුරටත් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. මේ අතර, 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී ගුම බලකා සහභාගින්ව අනුපාතිකය පෙර වසරේ අනුරුප කාලපරිවිශේෂයේ දී වාර්තා වූ සියයට 51.5 සිට සියයට 52.6 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. පුරුෂ හා ස්ත්‍රී ගුම බලකා සහභාගින්ව අනුපාතික, පිළිවෙළින් සියයට 73.4 ක්හා සියයට 34.8 ක් විය. 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී සමස්ත සේවා නිශුක්ත ජනගහනයෙන් සියයට 28.3 ක් කර්මාන්ත අංශයේ ද සියයට 47.3 ක් සේවා අංශයේ ද රැකියාවල නිශුතු විය. මෙම වසරේ පළමු හාගයේ දී කාණිකර්මික අංශයේ නිශුතු ගුම බලකාය පෙර වසරේ අනුරුප කාලපරිවිශේෂය තුළ දී වූ සියයට 25.5 සිට සියයට 24.5 දක්වා පහළ ගියේය.

- 2019 වසරේ පළමු මාස තවය තුළ දී සැපයුම් අංශයේ පැවති යහෙන් ප්‍රවණතා සහ මන්දගාමී ඉල්ලුම් තන්ත්ව යටතේ උද්ධිමනය බොහෝ දුරට අපේක්ෂිත පරාසය තුළ පැවතුණු අතර පාධාන වශයෙන් පාරිභාෂික මිල දැරුණකයේ නිවාස කුලී සඳහා යම් කාලසීමාවකට වරක් සිදු කරන ගැලපීම හේතුවෙන් 2019 ජනවාරි මාසයේ සිට මූලික උද්ධිමනය ඉහළ යැමක් පෙන්තුම් කරන ලදී. මිල සූත්‍ර පාදක කර ගත් දේ කිය ඉන්ධන මිල ගණන් ඇතුළු පාලිත මිල ගණන් ඉහළ දැමීම, නිවාස සඳහා කුලී ඉහළ යැම, තීරුබදු සංගෝධන මෙන්ම 2018

1.3 රෘප සටහන

මතුපිට සහ මුළුක උද්ධමනයේ තැකිරම (වාර්ෂික ලක්ෂණය)

இல�: ජනප්‍රාග හා සාමාජික දෙපාර්තමේන්තුව

වසරේ අග හාගයේ දී රුපියල තියුණු ලෙස අවප්‍රමාණය විමේ පසුකාලීන බලපෑම හේතුවෙන් 2019 වසරේ මැයි මාසය දක්වා මතුපිට උද්ධමනය යමිනාක් දුරකට ඉහළ ගියේය. ඉන් අනතුරුව, ආහාර මිල ගණන් අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මතුපිට උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පැවතුණ ද 2019 වසරේ සැප්තැම්බර මාසයේ දී නැවත ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යැම හේතුවෙන් උද්ධමනය වැඩි විය. ඒ අනුව, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකය (කො.පා.මී.ද., 2013=100) සහ ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය (ජ.පා.මී.ද., 2013=100) යන දරුණක දෙකම මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂණය මතුපිට උද්ධමනය 2019 වසරේ සැප්තැම්බර මාසයේ දී සියයට 5.0 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් තිවාස කුලී සඳහා යම් කාලසීමාවකට වරක් සිදුකරන ගැළපීම හේතුවෙන් 2019 ජනවාරි මාසයේ දී ඉහළ ගිය මූලික උද්ධමනය ඉන් පසුව බොහෝදුරට මැදි තනි අගයක මට්ටමේ පැවතුණි. ඒ අනුව, කො.පා.මී.ද. හා ජ.පා.මී.ද. යන දරුණක දෙකම මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂණය මූලික උද්ධමනය 2019 වසරේ සැප්තැම්බර මාසයේ දී සියයට 5.6 ක් විය. එක්වරක් පමණක් සිදු වූ මෙම සංශෝධනයේ බලපෑම 2019 වසර පුරා පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එය 2020 ජනවාරි මාසයේ දී පහව යනු ඇත. 2019 වසරේ ඉතිරි කාලසීමාවේ දී ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යැම තිසා උද්ධමනය සියයට 4-6 අතර වන අපේක්ෂා පරාසයේ ඉහළ සීමාවට ආසන්නයේ පවතිනු ඇත. මධ්‍යකාලයේ දී කාලීනව ගනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති කියාමාරුග හා මතාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා හේතුවෙන් උද්ධමනය අපේක්ෂිත පරාසය තුළ පවත්වා ගැනීමට හැකි වෙතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

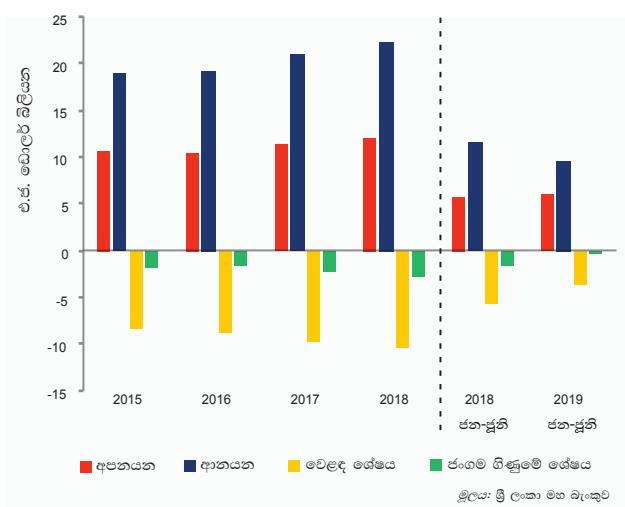
වෛද්‍යීය අංශය

- 2018 වසරේ දෙවන හාගයේ පැවති සැලකිය යුතු විවෙනයන් සමනය වීමත් සමග 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ වෛද්‍යීය අංශය ගක්තිමත් විය. වෙළඳ හිගය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම සහ සේවා ගිණුම වෙත වූ ඉහළ ලැබීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු කාර්මුවේ දී වෛද්‍යීය ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමෙහි අතිරික්තයක් වාර්තා විය. කෙසේ වුවද, පාසුකු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රභාරවලින් පසුව සංචාරක ඉඟැයීම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම, 2019 වසරේ දෙවන කාර්මුවේ දී ජ්‍යෙෂ්ඨ හිගය අඩංගුව අඩු වුවද ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමේ හිගයක් වාර්තා විය. මෙම ප්‍රවානුවලියක් ලෙස, 2019 වසරේ දෙවන කාර්මුවේ දී වෙළඳ හිගය අඩංගුව අඩු වුවද ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමේ හිගයක් වාර්තා විය. මෙම ප්‍රවානුවලියක් හේතුවෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුම 2018 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී වාර්තා වූ එ.ජ. බොලර් මිලියන 1,609 ක හිගයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී එ.ජ. බොලර් මිලියන 225 ක සුළු හිගයක් වාර්තා කළේය.

- 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී වෙළඳ හිණුමේ හිගය කැපී පෙනෙන ලෙස අඩු විය. මේ සඳහා ආනයන වියදීම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම සහ අපනයන ආදායම මධ්‍යස්ථාන මධ්‍යස්ථාන අඩු හැම හේතුවෙන් විය. 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී අපනයන ආදායම පෙර වසරේ අනුරුද කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව එ.ජ. බොලර් මිලියන 8,031 දක්වා සියයට 2.4 කින් වර්ධනය වූ අතර, ආනයන වියදීම එ.ජ. බොලර් මිලියන 12,886 දක්වා සියයට 14.6 කින් පහත වැටුණි. යුරෝපා සංගමය මගින් ලබාදෙන විශේෂ

1.4 රෘප සටහන

වෛද්‍ය ගේෂය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමේ ගේෂය

இල�: මි ලො ම පැවතුව

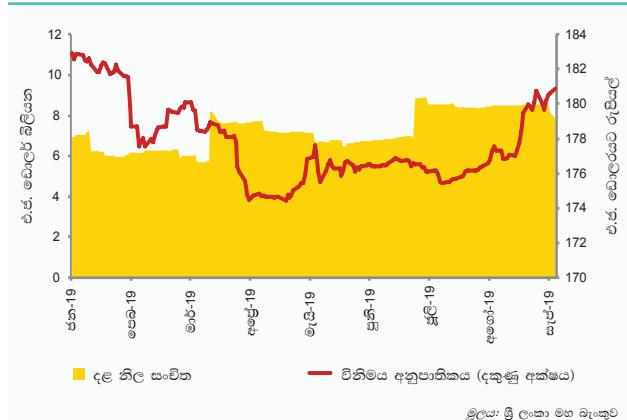
- වෙළඳ වරණයන් පිළිබඳ පොදු ක්‍රමය (ඒ.එස්.ඩී.එලස්) නැවත ලබා ගැනීමේ යහපත් බලපෑම, හිතකර විදේශ වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති හා ආයතනික සඳහා වැඩි දිසුනු වීම මෙන්ම ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා වීනය අතර පවතින වෙළඳ අරඛුදය මගින් විදේශ වෙළඳම සඳහා ඇති වූ යම් වෙළඳ විනැශුවීමෙන් බලපෑම ද සලකා බලනු ලබන කාල පරිච්ඡේදයේ දී අපනයන ආදායම ඉහළ යැම් සඳහා උපකාරී විය. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ අපනයන ආදායම ඉහළ යැම් සඳහා කාර්මික අපනයන වර්ධනය වීම ප්‍රධාන වගයෙන් හේතු වූ අතර කෘෂිකාර්මික සහ බහිජමය අපනයන ආදායම පහත වැටුණි. මේ අතර, රත්නා ආනයනය, පොදුගැලික හා ටිතය සඳහා ගනු ලබන මෝටර් රථ සහ ඇතුළු අත්‍යවශ්‍ය නොවන හාණේඛ අධික ලෙස ආනයනය කිරීම අධෙරයවන් කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාරුග හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී ආනයන වියදම අඩු විය. මෙහි ප්‍රතිප්‍රාග්‍යක් ලෙස, 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී වෙළඳ හිගය 2018 වසරේ අනුරුදු කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ එ.ඩ. බොලර් මිලියන 7,240 ට සාපේක්ෂව එ.ඩ. බොලර් මිලියන 4,854 ක් දක්වා එ.ඩ. බොලර් මිලියන 2,386 කින් අඩු විය.
- පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවලින් සංවාරක කර්මාන්තය හා සම්බන්ධ අංශ වෙත ඇති වූ බලපෑම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුම වෙත වූ අනෙකුත් ලැබීම් මධ්‍යස්ථාපන පැවතුණි. අප්‍රේල් අග හාගයේ සිට සංවාරක ඉපැයීම් මන්දගාමී වීමත් සමග සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. දෙවන කාර්යාලීය දීප්‍රිය සේවා අංශය ද සැලකිය යුතු ලෙස බලපෑමට ලක්විය. කෙසේ වූවද, වසරේ පළමු හාගයේ දී පරිගණක සේවා අඛණ්ඩව කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ලාභාංග සිය රට වෙත ආපසු ගෙනයැම සහ සාපුරු ආයෝජන ව්‍යවසායයන්හි ඉපැයීම් ප්‍රතිඵායෝජනය කිරීම තුළින් ප්‍රාථමික ආදායම ගිණුමේ හිගය පුළුල් විය. වසරේ පළමු හාගය තුළ දී සේවා නිපුක්කිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ද අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමේ හිගය පෙර වසරේ පළමු හාගයේ දී වාර්තා වූ එ.ඩ. බොලර් මිලියන 1,609 ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී එ.ඩ. බොලර් මිලියන 225 ක් විය.
  - 2019 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී අඛණ්ඩව විදේශ විනිමය ලැබීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ගිණුම ගක්තිමත් විය. 2019 වසරේ මාර්තු සහ ජූනි මාසවල දී එ.ඩ. බොලර් බිලියන 4.4 ක ජාත්‍යන්තර ස්වේච්ඡරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම මූල්‍ය ගිණුමෙන් ප්‍රධාන ලැබීම වූ අතර, එම වසරේ පළමු හාගය තුළ දී එ.ඩ. බොලර් බිලියන 1.5 ක වටිනාකමින් යුතු කළේපිරුණු ජාත්‍යන්තර ස්වේච්ඡරීත්ව බැඳුම්කර ආපසු ගෙවන ලදී. කෙසේ වූවද, 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ අනෙකුත් ලැබීම බොහෝමයක් මධ්‍යස්ථාපන පැවතුණි. 2018 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී භම්බන්තොට වරාය සඳහා දිගුකාලීන බදු පදනම මත ලද ආයෝජන ඇතුළත් එ.ඩ. බොලර් බිලියන 1.4 ක විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ලැබීම හා සැසඳීමේ දී 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී, විදේශීය ණය ද ඇතුළත් විදේශීය සාපුරු ආයෝජන එ.ඩ. බොලර් මිලියන 501 ක් විය. 2019 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී හිමිකම කොටස් ලෙස වූ විවිධ ආයෝජනවල ගුද්ධ ලැබීම සුළු අයයක් වාර්තා කළ අතර, හාණේඛගාර බිල්පත් හා හාණේඛගාර බැඳුම්කර වෙත වූ විදේශීය ආයෝජන ගුද්ධ ගෙවීමක් වාර්තා කළේය. 2019 වසරේ පළමු හාගයේ දී රජය, තැන්පතු හාරගත්තා ආයතන, පොදුගැලික අංශය සහ රජය සඟු වාණිජ ව්‍යවසායයන් විසින් විදේශීය ණය ගුද්ධ ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා කරන ලදී. කෙසේ වූවද, ජා.මූ. අරමුදලේ විස්තීර්ණ නිය පහසුකමෙහි හයවන වාරිකය ලැබීමත් සමග ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ව්‍යවසාය විනිශ්චයා ඉතිරිව ඇති වෙළඳ නිය ඉහළ යැම් ප්‍රධාන ව්‍යවයෙන් හේතුකොටගෙන පොදුගැලික අංශයේ වෙළඳ නිය සුළු ව්‍යවයෙන් වැඩි විය. ගක්තිමත් මූල්‍ය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමෙහි හිගය අඩු වීම, 2019 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ දී ගෙවුම් තුළනයේ සමස්ත ගේෂය වර්ධනය වීමට හේතු විය.
  - මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ ඉහළ ලැබීම හේතුවෙන් 2019 සැප්තැම්බර මස අවසානය වන විට දී දළ නිල සංවිධාන ඉහළ ගියේය. දළ නිල සංවිධාන 2018 වසර අවසානයේ දී පැවති එ.ඩ. බොලර් බිලියන 6.9 සිට 2019 වසරේ සැප්තැම්බර මස අවසානය වන විට එ.ඩ. බොලර් බිලියන 7.6 දක්වා වැඩි විය. ජාත්‍යන්තර ස්වේච්ඡරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් තුළින් ලද ලැබීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය වෙළඳපෙළගෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම සහ ජා.මූ. අරමුදලේ විස්තීර්ණ නිය

පහසුකමෙහි හයවන වාරිකය ලැබේම, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2019 සැප්තැම්බර් මස අවසානයේදී පැවති දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය මාස 4.6 ක ආනයන මූල්‍යතය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විය. මේ අතර, දළ නිල සංචිත සහ වාණිජ බැංකුවල විදේශීය වත්කම්වලින් සමන්වීත මුළු ජාත්‍යන්තර සංචිත ප්‍රමාණය ද 2019 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට එ.ඡ. ඩොලර් බලියන 11.3 දක්වා වැඩි විය. මෙය අනයනික මාස 6.4 ක් මූල්‍යතය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විය.

- 2018 වසරේ දී විනිමය අනුපාතිකය සැලකිය යුතු ලෙස අවප්පාණය වීමෙන් පසුව, 2019 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ දී සැලකිය යුතු ස්ථාවරභාවයක් පෙන්වුම් කරන ලදී. වෙළඳ හිගයේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් සහ මූල්‍ය ප්‍රවාහ වැඩිවීම හේතුවෙන් පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවලට පෙර කාලය තුළ දී විනිමය අනුපාතිකය සියලුට 4.6 කින් අතිප්‍රමාණය විය. පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරයත් සමගම මෙන්ම අගෝස්තු මස දෙවන භාගයේ දී ගෝලිය වෙළඳපාලෙහි ඇති වූ අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යැම හේතුවෙන් රාජ්‍ය සුරක්ෂිතයන් වෙළඳපාල වෙතින් ඇතැම් විදේශීය ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම නිසා රුපියල අතිප්‍රමාණය වීමේ වාසිය තරමක් අඩාල කරමින් විනිමය අනුපාතිකය මත යම් පිළිබඳයක් ඇති විය. කෙසේ ව්‍යවද, ඉන් පසුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපාල තුළ ද්‍රව්‍යලාභ තත්ත්වයන් වර්ධනය වීම, විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවරව පැවතීමට උපකාරී විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2019 වසරේ ඔක්තෝබර් අවසානයේ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියල සියලුට 0.6 කින් අතිප්‍රමාණය විය. මේ අතර, වසර තුළ හිතකර

1.5 රුප සටහන

දුල නිල සංචිත සහ වෙනිමය අනුපාතිකය

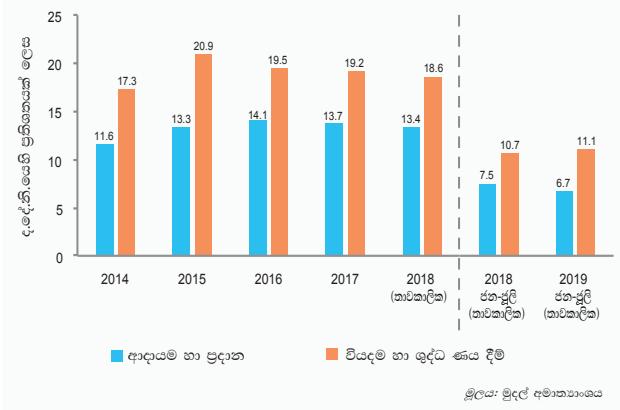

වෙළඳපාල තත්ත්වයන් පවතින අවස්ථාවල දී විරෝධ විනිමය වෙළඳපාල වෙතින් ගුද්ධ පදනම මත විරෝධ විනිමය මිලදී ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකි විය. අනෙකුත් විරෝධ ව්‍යවහාර මුදල්වල හැසිරීම පිළිබිඳු කෙරෙමින් 2019 ඔක්තෝබර් මස අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා රුපියල ඉන්දියානු රුපියලට සාපේක්ෂව සියයට 3.5 කින් සහ යුරෝවලට සාපේක්ෂව සියයට 3.1 කින් අතිප්‍රමාණය වූ අතර ස්ටරේන් පවුමට සාපේක්ෂව සියයට 1.2 කින් සහ ජපන් යෙන්වලට සාපේක්ෂව සියයට 1.0 කින් අවප්‍රමාණය විය. ප්‍රධාන මුදල් වර්ග බොහෝමයකට එරෙහිව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි සිදු වූ නාමික අතිප්‍රමාණය සහ අනෙකුත් ව්‍යවහාර මුදල්වල විනිමය අනුපාතික හැසිරීම පිළිබිඳු කෙරෙමින් 2019 සැප්තැම්බර් මස අවසානය දක්වා වූ කාලය තුළ දී මුදල් වර්ග 5 කින් සැදුම්ලත් පැස සහ මුදල් වර්ග 24 කින් සැදුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ නාමික සහ මූර්ත ස්ථිල විනිමය අනුපාතික දරුණක ද්විත්වයම ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මුදල් වර්ග 5 කින් සැදුම්ලත් පැස සහ මුදල් වර්ග 24 කින් සැදුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ මූර්ත ස්ථිල විනිමය අනුපාතික දරුණක පිළිවෙළින් සියයට 3.65 සහ සියයට 3.25 කින් වැඩි විය. කෙසේ වූවද, රටෙහි වෙළඳ තරග කාරීත්වයට සහාය වෙමින් මූර්ත ස්ථිල විනිමය අනුපාතික දරුණක පදනම් වර්ෂයේ මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පැවත්ති.

ରୂପନ ମୁଲନ ଅଂକ୍ୟ

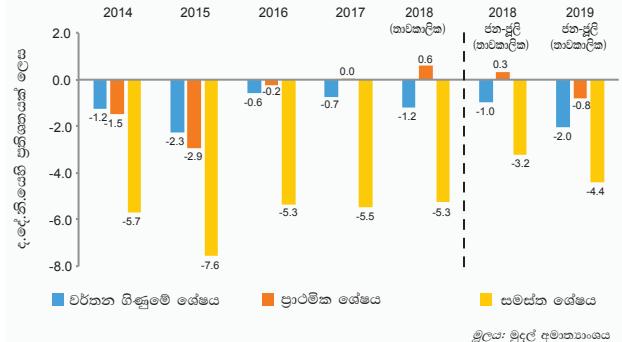
- ඇතැම් ආදායම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ප්‍රමාදයක් සිදු වුවද, 2019 වසරේ මේ දක්වා කාලපරිවේශ්‍ය තුළ දී රෘය විසින් මූලිකවම රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව අරමුණු කොටගෙන ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෝටර වාහන ආනයනය සීමා කිරීම සහ පැණි රසකාරක පාන විරග නා දුම්වැටි භාවිතය අධේරයවත් කිරීම සඳහා 2019 මාර්තු මාසයේ දී නිෂ්පාදන බදු සඳහා සංශෝධන කිහිපයක් සිදු කරන ලදී. අන්තර්ජාතික මිල ගණන්වල වෙනස්වීම්වලට සමාගමීව බහිජ තෙල් නිෂ්පාදන සහ තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක් මත වන ආනයන බදු සංශෝධනය කළ අතර දේශීය නිෂ්පාදකයින් මෙන්ම පාරිභෝගිකයින් ද සුරක්මීම් අරමුණින් යුතුව විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ධව වරින්වර වෙනස්කම් සිදු කරන ලදී. මේ අතර, විදේශ ගමන් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ ගාස්ත ඇතුළව සේවා කිහිපයක් සඳහා වන

1.6 රුප සටහන

හාස්ත භා අය කිරීම් ඉහළ තාවන ලදී. බඳු පදනම් පුළුල් කිරීම භා බඳු අනුකූලතාව ඉහළ නැංවීම කුළුන් ආදායම් එක්සේ කිරීම ඉහළ න්‍යා ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය භා ජාතික තනි ප්‍රවේශ පද්ධතිය වැනි බඳු පරිපාලනය ගක්තිමත් කිරීම සඳහා වූ පියවර අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ අතර, පාස්කා ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවලින් බලපෑමට ලක්වූ සංචාරක ව්‍යාපාරය සම්බන්ධ අංශ ගක්තිමත් කිරීමට ඇතැම් බඳු අනුපාතික සඳහා සංශෝධන හඳුන්වා දෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරීයේ ලියාපදිංචි වී ඇති හෝටල් භා සංචාරක සේවා සපයන්නන් සඳහා එකතු කළ අගය මත බඳු අනුපාතිකය සියයට 15 සිට සියයට 7 දක්වා අඩු කිරීම සහ ආරක්ෂක උපකරණ ආනයනය බඳුවලින් නිදහස් කිරීම මෙයට ඇතුළත් වේ. 2019 අයවැය මගින් යෝජනා කළ බඳු නිදහස් කිරීම ලබාදීම සඳහා දේශීය ආදායම් පනතට සිදු කළ යුතු ඇතැම් සංශෝධන ඉදිරියේ දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අමතරව, 2019 වසර සඳහා වන ප්‍රාග්ධන වියදම් සීමා කරන ලෙසට සහ පුනරාවර්තන වියදම් තර්කිකරණය කිරීම සඳහා විවක්ෂණයිලි වියදම් පාලන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කරන ලෙසට මූල්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් සියලුම අමාත්‍යාංශ වෙත උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. සමාජ-ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පවත්නා සිමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශයට පහසුකම් සලසමින්, රාජ්‍ය-පෙළුද්ගලික හැඳුළාරින්ටයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ද රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මේ අතර, ප්‍රධාන සුහාසාධන වැඩසටහන් ගණනාවක් යටතේ සුහාසාධන ගෙවීම පිණිස සුදුසුකම්ලත් අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් හෙනා ගැනීම සඳහා වන තොරු ගැනීමේ ක්‍රමවේදය

1.7 රුප සටහන

ජාර්ලිමෙන්තුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇත. 2019 ජූලි 01 වන දින සිට බලපෑවැන්වෙන පරිදි රාජ්‍ය අංශයේ වැඩුප් වැඩි කිරීම සහ විශ්‍රාම වැඩුප්වල පවත්නා විෂමතා නිවැරදි කිරීම සිදු කරන ලද අතර විශ්‍රාම වැඩුප් ගෙවීම ස්වයාන්ත්‍රිකරණය තුළින් ඒ හා සම්බන්ධ සේවා සැපයීමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ තංවා ගැනීමට ද ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. තවද, මධ්‍යම රජයේ අයවැය මත වන පිළිනය අඩු කිරීමේ අරමුණින් යුතුව රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි මූල්‍යමය ගක්‍රතාව වැඩිහිෂ්පුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මේ අතර මැයින්ඡ නීතිගත කරන ලද 2018 අංක 8 දරන සිතිය වගකීම් කළමනාකරණ පනතේ විධිවිධාන ප්‍රයෝගනයට ගැනීම සඳහා පියවර ගනු ලැබූ අතර, 2019 - 2023 කාලයට අදාළ මධ්‍යකාලීන තොරතු කළමනාකරණ උපායමාර්ගය ද 2019 වසරේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

- ආනයන පහළ යැම, පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රභාර හේතුවෙන් සමස්තයක් ලෙස ආරථික කටයුතු මත්දාගාමී විම සහ 2019 අයවැය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ ඇතැම ආදායම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද විම හේතුවෙන් මතු වූ අභියෝග මධ්‍යයේ 2019 වසරේ පලමු මාස හත තුළ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය පිරිසීමට ලක් වූ අතර රාජ්‍ය වියදමේ ඉහළ යැමක් වාර්තා විය. බඳු ආදායම සහ බඳු තොවන ආදායම පහළ යැම හේතුවෙන්, 2019 වසරේ පලමු මාස හත තුළ දී රජයේ ආදායම, ඇස්කමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ සියයට 7.5 සිට සියයට 6.7 දක්වා ඇති විය. 2019 වසරේ පලමු මාස හත තුළ දී නාමික වශයෙන්, මුළු ආදායම රුපීයල් බිලයන 1,031.9 දක්වා සියයට 4.4 කින් ඇති විය. මෝරු වාහන සහ

බහිජ තෙල් නීත්පාදන ආනයන මත වන නීත්පාදන බඳු මගින් ලද ආදායම සහ දේශීය හා සේවා මත වන එකතු කළ අගය මත බඳු ආදායම පහළ යැමි, ආදායම් එක්රස් කිරීමේ උග්‍ර කාර්යසාධනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වූවද, මෙම කාලපරිච්ඡේදයේ දී ආදායම් බඳු, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බඳු, ආනයන බඳු සහ වරාය හා ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බඳු මගින් ලද ආදායම තාමික වශයෙන් ඉහළ ගියේය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී තිශ්‍රි ලංකා මහ බැංකුවේ ලාභ පැවරුම් තොමැති වීම සහ රාජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ ලාභ හා ලාභාංග පැවරුම් අඩුවීම බඳු තොවන ආදායම අඩු වීමට හේතු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රනරාවර්තන වියදම ඉහළ යැම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු මාස හත තුළ දී මුළු වියදම හා ගුද්ධ ගෙය දීම්, ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාර්තා කළ සියයට 10.7 හා සැසදීමේ දී සියයට 11.1 දක්වා වැඩි විය. පොලී ගෙවීම් සහ සහනාධාර හා පැවරුම්වල ඉහළ යැම පිළිබඳ කෙරෙමින් ප්‍රනරාවර්තන වියදම ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදයේ වාර්තා වූ සියයට 8.4 සිට සියයට 8.7 දක්වා වැඩි විය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ප්‍රාගධන වියදම හා ගුද්ධ ගෙය දීම්, ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස සියයට 2.4 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2019 වසරේ පළමු මාස හත තුළ දී අයවැය හිගය, ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදයේ වාර්තා වූ සියයට 3.2 සිට සියයට 4.4 දක්වා වැඩි වූ අතර, රජයේ අඛණ්ඩ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබඳ කෙරෙමින් වර්තන තිණුමේ හිගය, ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස සියයට 1.0 සිට සියයට 2.0 දක්වා වැඩි විය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ප්‍රාථමික ගෙෂය, ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති සියයට 0.3 (රුපියල් බිලියන 47.1) ක අතිරික්තයක සිට සියයට 0.8 (රුපියල් බිලියන 122.5) ක හිගයක් දක්වා පිරිහිමට ලක් විය.

- 2019 වසරේ පළමු මාස හත තුළ දී රුපියල් බිලියන 684.1 ක් වූ සමස්ත අයවැය හිගය ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය මූලාශ්‍ර මගින් මූල්‍යනය කරන ලදී. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ගුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය,

2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 187.6 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 571.4 ක් විය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ගුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය, 2018 වසරේ අනුරුප කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති රුපියල් බිලියන 274.1 සිට රුපියල් බිලියන 112.7 දක්වා අඩු විය. 2019 ජූලි මස අග වන විට මධ්‍යම රජයේ මුළු ගෙය ප්‍රමාණය, 2018 වසරේ අවසානයට පැවති රුපියල් බිලියන 11,977.5 සිට රුපියල් බිලියන 12,645.9 දක්වා රුපියල් බිලියන 668.4 කින් වැඩි විය. දේශීය ගෙය රුපියල් බිලියන 6,453.1 දක්වා රුපියල් බිලියන 435.1 කින් වැඩි වූ අතර, විදේශීය ගෙය රුපියල් බිලියන 6,192.8 දක්වා රුපියල් බිලියන 233.2 කින් වැඩි විය. අයවැය හිගය ප්‍රාලු වීම හේතුවෙන් ගුද්ධ මූල්‍යනයෙහි සිදු වූ වැඩි වීම, ගෙය තොගය මෙලෙස සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීමට හේතු විය.

මුදල අංශය

- පාස්කු ඉරිදා ප්‍රභාරයෙන් තවදුරටත් බලපැමව ලක් වූ අඩු ආර්ථික වර්ධනය, ශිෂ්‍යයෙන් පහළ ගෙය පොදුගලික අංශයට සපයන ලද ගෙය සහ අඩු උද්ධමන අපේක්ෂා මධ්‍යයේ, වඩාත් ලිහිල් වන ගෙවීය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට සමාම්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 වසරේ දී වඩාත් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයකට යොමු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ අංශයෙන් ඇති වන පිඩින මධ්‍යයේ, මධ්‍යස්ථා මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන යන අතරම, 2018 සැපේතුම්බර් මස මැද හාගයේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොල තුළ පැවති ඉහළ හා අඛණ්ඩ ද්‍රව්‍යිලතා හිගයට විසඳුමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 තොටුම්බර් මාසයේ දී සහ 2019 මාර්තු මාසයේ දී වාණිජ බැංකුවල රුපියල් තැන්පතු වර්ගීම් සඳහා අභ්‍යන්තර ව්‍යවසායා ප්‍රතිගතාන්ත 2.50 කින් අඩු සිට පැවති ප්‍රතිගතාන්ත 1.00 කින් අඩු සිට පැවති ප්‍රතිගතාන්ත 0.30 රුපියල් බිලියන 47.1 ක අතිරික්තයක සිට සියයට 0.8 (රුපියල් බිලියන 122.5) ක හිගයක් දක්වා පිරිහිමට ලක් විය.

සංඛික සටහන 1.1

මැහෙකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

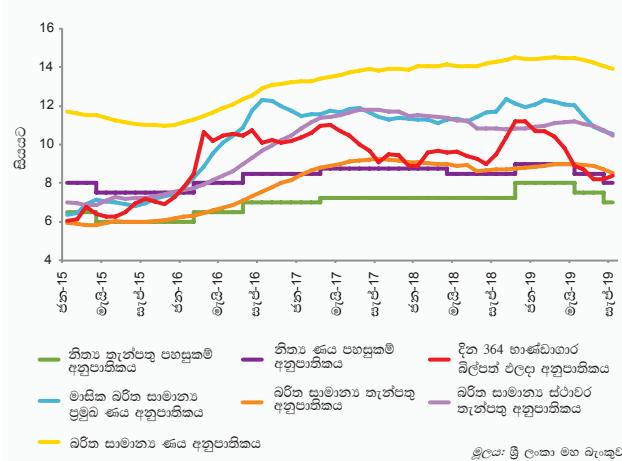
ලිංග: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සභාපති මහත් ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2019 අඟුලුද් 26 වැනි දින සිය ව්‍යුහයෙහි වන එහි පෙනුවේ නා බැංකු තොටීම හිමුව ඇතුළු අධ්‍යාපනයේ ඇත්තෙනු පෙනෙරුණ මහ උපරිම මාලි අනුපාතික ප්‍රාග්ධන පෙනු පෙනු ලදී. 2019 අඟුලුද් මහ දින සිය පෙනුවෙහි එහි ප්‍රාග්ධන පෙනු ලදී. මහ බැංකුව විසින් පෙනුවෙහි පෙනුවෙහි වන පෙනු අනුපාතික මාලි උපරිම සිය පෙනුවෙහි ප්‍රාග්ධන පෙනු ලදී.

සහ ඉහළ වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික මධ්‍යයේ පෙළද්‍රලික අංශයට සපයන ලද තෙයෙහි අඛණ්ඩ පහළ යැම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2019 මැයි මාසයදේ දී, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, එනම් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය තෙය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR), පිළිවෙළින් සියයට 7.50 සහ සියයට 8.50 දක්වා පදනම් අංක 50 කින් පහළ දම්මින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයකට අවශ්‍ය විය. මේ අමතරව, ආර්ථිකය තුළ පැවති ඉහළ මූර්ත තැන්පතු අනුපාතික සහ තෙය පොලී අනුපාතික මෙන්ම, මූල්‍ය පද්ධතිය නරඟා මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්ප්‍රේෂණය වීම කඩිනම් කිරීමේ අවශ්‍යතාව සැලකිල්ලට ගනිමින්, තාවකාලික ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස 2019 අප්‍රේල් 26 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පනවන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිච්ලයක් ලෙස මෙන්ම ලිහිල් වූ මුදල් තත්ත්වය සමග වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන්ම, වෙළඳපාල තැන්පතු අනුපාතික සහ රජයේ සුරක්ෂිතත් මත එලඟ අනුපාතික ක්‍රමයෙන් පහළට නැශ්‍රිත්වීම ආරම්භ විය. හිකර උද්ධමන පෙරදැක්ම මධ්‍යයේ, තෙය අනුපාතිකවල සැලකිය යුතු පහළ යැමක් ඇති කරවීමේ අරමුණ ඇතිව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 අගෝස්තු මාසයේ දී නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය තෙය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින් සියයට 7.00 සහ සියයට 8.00 දක්වා පදනම් අංක 50 කින් තවදුරටත් අඩු කළේය. අඛණ්ඩව පැවති ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මෙන්ම තැන්පතු අනුපාතික මත සීමා පැනවීමත් සමග අරමුදල් එරිවැය පහළ ගිය ද, තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල දක්නට ලැබුණු පහළ යැමට සමානුපාතික පහළ යැමක් වෙළඳපාල තෙය පොලී අනුපාතිකවල දක්නට නොලැබූණි. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපැම් තෙය පොලී අනුපාතිකමත සම්ප්‍රේෂණය වීමේ දී පවතින අඛණ්ඩ අනිසි ප්‍රමාදය සැලකිල්ලට ගනිමින්, මැතක දී ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති තීරණවල බලපැම් වෙළඳපාල තෙය අනුපාතික වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් තාවකාලික ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස 2019 සැප්තැම්බර් මස 24 වැනි දින තෙය අනුපාතික මත උපරිම සීමා පැනවූ අතර, බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා පැනවූ උපරිම තැන්පතු අනුපාතික සීමා ඉවත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙම මද්‍ර ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමන

1.8 ರಸಾಯನ ಕರ್ತವ್ಯ

ନେହାଗନ୍ତ ଲେଳାଦ୍ୱାରା ପୋଲି ଅନୁଭାବିତ କଥାରେ

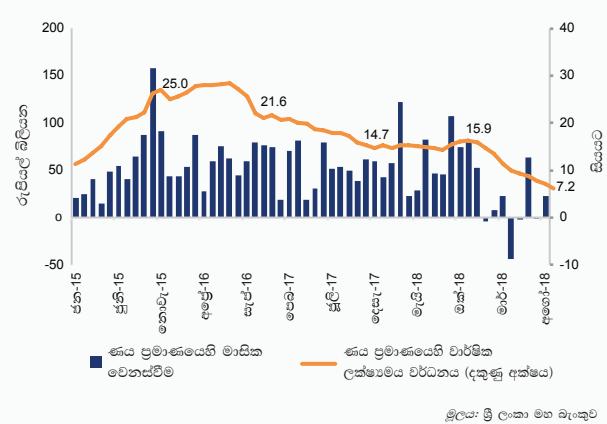

କ୍ରିୟାମାର୍ଗବଳ୍ଲେ ପ୍ରତିଵାରିତ, ଯେ ପୋଲି ଅନୁଭାତିକବଳ୍ଲ ପ୍ରମାଣିତ ପହଳ ଯୈତିକ୍ ଅତେଜୀକ୍ରମ କରନ ଅତର, ତେ ତୁଳିତ ଯେ ଯଦିବୁ ଉଲ୍ଲେଖିତ କ୍ରମାନ୍ତରବଳ୍ଲ ଉଲଲ ନୀତିମ ହରହୁ ଆର୍ଥିକ କ୍ରିୟାକାରକମି ଯଦିବୁ ଧ୍ୟାକ ବିନ୍ଦୁ ଆନ୍ତର.

- මන්දගාමී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මධ්‍යයේ පෙළදැලික අංශය වෙත සපයන ලද තොස වර්ධනය අඛණ්ඩව පහළ යුතුම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී පූජ්‍යල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනය මන්දගාමී විය. ඒ අනුව, 2018 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 13.0 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසැදීමේ දී 2019 අගෝස්තු මාසය අවසානය වන විට පූජ්‍යල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සියයට 7.7 දක්වා ඇතුළු වූ අතර, පූජ්‍යල් මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනය 2018 වසරේ වූ සියයට 14.7 හා සැසැදීමේ දී 2019 පළමු මාස අට තුළ දී සියයට 9.5 ක් විය. 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී පූජ්‍යල් මුදල් වර්ධනය සඳහා බැංකු අංශය සතු ගුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය හේතු වූ අතර, බැංකු අංශය සතු ගුද්ධ චිංහිය වත්කම් එම කාලය තුළ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සාම් වර්ධනයක් වාර්තා කෙළේය. ගුද්ධ දේශීය වත්කම් සැලකීමේ දී, ඉහළ වෙළඳපාල තොස අනුපාතික, මන්දගාමී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සහ 2018 වසරේ පැවති සාර්ථක ආර්ථික අසමතුලිතතා පාලනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් ගන්නා ලද මුදල්, රාජ්‍ය මූල්‍ය හා නියාමන ක්‍රියාමාර්ග යනාදිය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොට ගෙන 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී පෙළදැලික අංශය වෙත සපයන ලද තොස ප්‍රසාරණය අඛණ්ඩව මන්දගාමී විය. ඒ අනුව, 2018 වසර අවසානයේ

1.9 රුප සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෙරදීගෙවීම් අංශය වෙත සපයන ලද ණය

වාර්තා කරන ලද සියලු 15.9 ක වර්ධනය හා සැසදීමේ දී පෙළුද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද තේ ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂුමය වර්ධනය 2019 අගෝස්තු මාසය අවසානය වන විට සියලු 7.2 දක්වා මන්දගාමී විය. පෙළුද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද තේ 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 449.1 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යැම හා සැසදීමේදී 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී රුපියල් බිලියන 64.7 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, රජයේ සුරක්ෂිත පත්වල ආයෝජනය ඉහළ යැම හරහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ගුද්ධ තේ ඉහළ යැමේ ප්‍රතිථලයක් ලෙස බැංකු අංශය වෙතින් රජය ලබා ගත් ගුද්ධ තේ ප්‍රමාණය 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ගුද්ධ තේ ප්‍රමාණය 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 103.4 ක ඉහළ යැමට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී රුපියල් බිලියන 235.7 කින් වැඩි විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ගුද්ධ තේ ප්‍රමාණය 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 82.7 ක ඉහළ යැමට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී රුපියල් බිලියන 357.5 කින් ඉහළ ගියේය. පෙළුද්ගලික අංශයේ තේ සඳහා පවතින අඩු ඉල්ලුම මධ්‍යයේදී, ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත අනුපාතය 2018 නොවැම්බර් සහ 2019 මාර්තු මාසවල අවස්ථා දෙකක දී ප්‍රතිශතානක 2.50 කින් අඩු කිරීම මගින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සඳහා අතිරේක ද්‍රව්‍යීකුලතාවක් සපයන ලදී. මෙය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජයේ සුරක්ෂිත පත්වල ආයෝජනය

කිරීම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යැම් සඳහා හේතු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු හා නේවාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් හා ප්‍රතිවිකුණුම්හි ඉදෑධ අයය) පහළ යැම් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රුපයට සපයන ලද ඉදෑධ තේය ප්‍රමාණය 2018 වසරේ පළමු මාස අට කුළදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 20.7 ක ඉහළ යැමට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ පළමු මාස අට කුළදී රුපියල් බිලියන 121.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. රුපය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන් කිහිපයක් බැංකු අංශය වෙත සිය තේය ආපසු ගෙවීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු මාස අට කුළදී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද තේය ප්‍රමාණය අඩු විය. ඒ අනුව, 2018 වසරේ පළමු මාස අට කුළදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 102.5 ක ඉහළ යැම සහ 2018 වසර කුළදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 218.4 ක ඉහළ යැම හා සැසදිමේදී බැංකු අංශය විසින් රුපය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් වෙත සපයන ලද තේය ප්‍රමාණය 2019 වසරේ පළමු මාස අට කුළදී රුපියල් බිලියන 8.5 කින් පහළ ගියේය.

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, වැඩිදියුණු කළ මුදල ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් යටතේ මුදල ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරමින් උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටමේ සාර්ථක ලෙස පවත්වාගෙන යැමට සමත් වී ඇති අතර, උද්ධමනය මැදිකාලීනව මැදි තනි අයක මට්ටමේ ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම හා ඒ මගින් තිරසාර ආර්ථික වර්ධන මාවතක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රයත්නය ගක්තිමත් කිරීම හා පහසුකම් සැලකීම අපේක්ෂිත නමුදිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත යොමු වීම මගින් අපේක්ෂා කෙරේ. නමුදිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත පහසුවන් යොමු වීම සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රියසංස්කරණ ආයතනගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත් කර ගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පාලන කටයුතු වර්ධනය කිරීම; මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය ගක්තිමත් කිරීම සහ තිරසාර මිල ස්ථායීතාවක් තහවුරු කිරීම සඳහා මුදල ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ලෙස නමුදිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමුවේම පහසුකම් සැලකීම; මූල්‍ය අංශය නියාමනය ගක්තිමත් කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් මහ බැංකුකරණ නීති පනතට අවශ්‍ය සංගේධන සිදු කිරීම සඳහා මේ වන විටන් කෙටුම්පත් සකස් කර ඇත. මේ අමතරව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූල වෙමින් අනෙකුත් විවක්ෂණ අනුපාත ද සතුවූ දැඩි මූල්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද තේය සහන වැඩිසහනෙන් පසු බලපෑම මධ්‍යයේ බලපෑමේ මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කළබඳ මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ කාර්යසාධනය මන්දගාමී විය. මන්දගාමී තේය වර්ධනය, ලාභයායිත්වය අඩුවීම සහ අනුශීලිය තේය ඉහළ යැම මගින් මෙම අංශයේ දුර්වල කාර්යසාධනය පිළිබඳ විය. තැන්පත්කරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ සහ මූල්‍ය අංශයේ දිගුකාලීන ස්ථායීතාව

පුතුව සහ දත්ත මත පදනම්ව සිදු කරන අතරම, මුදල ප්‍රතිපත්ති සහන්තිවේදනය මතා විනිවිදහාවයකින් යුතුව සිදු කරයි. එසේම විනිමය අනුපාතිකය වෙළඳපොල මත පදනම්ව තිරණය වීමට ඉඩ හරින ලදී.

මූල්‍ය අංශය

- මූල්‍ය අංශයේ මධ්‍යස්ථාන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. දුර්වල ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාර නිසා ඇති වූ බලපෑම, දේශපාලන අවිනිශ්චිතතා මෙන්ම පසුගිය වසරේ පැවති සාර්ථක ආර්ථික අසම්බුද්ධිතා සඳහා පිළියම් යෙදීමට රුපය සහ මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක, මූල්‍ය ආයතන සඳහා අනියෝගාත්මක ව්‍යාපාර පරිසරයක් නිර්මාණය කරනු ලැබේය. බැංකු අංශයේ වත්කම් පදනම 2018 වසරේ අදාළ කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව මධ්‍යස්ථාන වර්ධනයක් පෙන්තුම් කරන ලදී. ප්‍රධාන වශයෙන්ම ආයෝගන ඉහළ යැම වත්කම් පදනමේ වැඩිවීම සඳහා දැයක වූ අඩු ඉල්ලුම හේතුකාට ගෙන තේය සහ අත්තිකාරම් පහළ ගියේය. සංවාරක, මූල්‍ය සේවා සහ ඉදිකිරීම අංශවලට ලබා දුන් තේය ප්‍රමාණය පහළ ගියේය ප්‍රධාන අනෙකුත් ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රහවය වූ තමුන් මූල්‍ය ආයතනවල අරමුදල් පිරිවැය අඩු කිරීම ඉලක්ක කරගතිමින් තැන්පතු පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පැනවීමන් සමග වත්කම් වර්ධනය වීමට සාපේක්ෂව තැන්පතු වර්ධනයේ අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි. අනුශීලිය තේය ඉහළ යැම නිසා වන අනියෝග හමුවේ වුවද බැංකු අංශය බාසල් III යටතේ වන ඉහළ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූල වෙමින් අනෙකුත් විවක්ෂණ අනුපාත ද සතුවූ දැඩි මූල්‍ය සමාගම් පවත්වාගෙන ගෙනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක, මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනය, අනියෝගාත්මක ව්‍යාපාර පරිසරය සහ 2018 අගෝස්තු මාසයේ ද මුදල අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද තේය සහන වැඩිසහනෙන් පසු බලපෑම මධ්‍යයේ බලපෑමේ මූල්‍යකාලීන සිදුවූ දැඩි මූල්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් සියාත්මක විවක්ෂණ අනුපාත ද සතුවූ දැඩි මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කළබඳ මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ කාර්යසාධනය මන්දගාමී විය. මන්දගාමී තේය වර්ධනය, ලාභයායිත්වය අඩුවීම සහ අනුශීලිය තේය ඉහළ යැම මගින් මෙම අංශයේ දුර්වල කාර්යසාධනය පිළිබඳ විය. තැන්පත්කරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ සහ මූල්‍ය අංශයේ දිගුකාලීන ස්ථායීතාව

සහතික කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් යුතුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වයන් සහිත සමාගමි යළි ගක්තිමත් කිරීම සඳහා සහ ඇතැම් දුර්වල සමාගම්වල ව්‍යාපාර කටයුතු සීමාකිරීම සඳහා අඛණ්ඩව කටයුතු කරන ලදී. 2019 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී රක්ෂණ ආයතන, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්, එකක භාර සහ කොටස් තැරුවිකාර සමාගම් ඇතුළත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන මිශ්‍ර කාර්යසාධනයක් පෙන්වුම් කරන ලදී.

- වසරේ පළමු මාස තවය තුළදී දේශීය මුදල් වෙළඳපාලෙහි සමස්ත රුපියල් දුවශීලකා තත්ත්වය විවෘතය වන මට්ටමක පැවති අතර වෙළඳපාලේ ප්‍රමාණවන් තරම් දුවශීලකාවක් පවත්වාගෙන යැම සඳහා මහ බැංකුව විසින් විවෘත වෙළඳපාල කටයුතු සිදු කරන ලදී. දුවශීලකා හිග මට්ටමක් වාර්තා කරමින් වසර ආරම්භ වූ අතර තැවත හිගකාවයට පත්වීමට පෙර, අප්‍රේල් මාසය අවසානයේ සිට අගෝස්තු මාසයේ මුදල කාලය දක්වා දුවශීලකා අතිරික්තයක් පැවතිණි. 2019 පළමු මාස තවය තුළ දී දේශීය විදේශ විනිමය අන්තර බැංකු වෙළඳපාලේ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය ඉහළ ගිය අතර මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපාලේ ගුද්ධ ගැනුමිකරුවෙකු විය. වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ රාජ්‍ය සුරක්ෂිත මත වූ එලඳවුන්හි සැලකිය යුතු පහළ යැමක් දක්නට ලැබුණි. ලිනිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සේරාවරය සහ ජාත්‍යන්තර ස්වේච්ඡන් බැඳුම්කර ලැබේම් හරහා වූ විදේශ මූල්‍ය ප්‍රවාහ පැවතිම හේතුවෙන් රජයේ සුරක්ෂිත සඳහා වූ ප්‍රාථමික වෙළඳපාල එලඳ අනුපාතික පහළ ගියේය. එලඳ වතුයේ කෙරිකාලීන අන්තය සැලකිය යුතු ලෙස පහළට විතැන් විමත් සමග රාජ්‍ය සුරක්ෂිත සඳහා වූ ද්විතීයික වෙළඳපාල එලඳ අනුපාතික ද පහළ ගියේය. මේ අතර, වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ දී විදේශීය ආයෝජකයන්ගේ ආකර්ෂණය අඩුවීම හේතුවෙන් කොටස් වෙළඳපාල ක්‍රියාකාරීත්වය මත්දාමීව පැවතිණි. මේ අතර, ජාතික ගෙවීම පද්ධතිය අඛණ්ඩව රටෙහි ආර්ථික කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසු අතර, විශේෂයෙන්ම, බිජ්වල් ගෙවීම්වලට අභ්‍යන්තර, ජාතික ගෙවීම යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාරුග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

ජාත්‍යන්තර ආර්ථික වාතාවරණය

- ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය දිගුකාලීනව මත්දාමී විම ගමුවේ 2019 සහ 2020 වසරවල වර්ධන ප්‍රරෝගිත පහත හෙළිමත් සමග ගෝලීය ආර්ථිකයෙහි පවතින

අස්ථාවරක්වය පිළිබඳව ජාම්. අරමුදල විසින් 2019 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ප්‍රකාශිත ලේක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම (World Economic Outlook - WEO) මගින් අනතුරු අගවන ලදී. 2019 වසර සඳහා ගෝලීය වර්ධන ප්‍රරෝගිතය පෙර වාර්තා වූ (2019 ජූලි) සියයට 3.2 සිට 3.0 දක්වා කවදුරටත් පහත හෙළුනු ලැබූ අතර එය ගෝලීය මූල්‍ය අරුවුදයෙන් පසුව වාර්තා වන අඩුම වර්ධන වේගය වේ. 2020 දී ගෝලීය වර්ධනය මධ්‍යස්ථා මට්ටමක් ඉහළ යනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කළද, එය සියයට 3.4 දක්වා අප්‍රේල් මාසයේ දී ප්‍රකාශිත ලේක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මෙහි සඳහන් වූ ප්‍රරෝගිතයට වඩා සියයට 0.2 කින් පහළ දමන ලදී. ගෝලීය ආර්ථිකයෙහි දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි ඉහළ යන වෙළඳ අරුවුද, භු-දේශපාලනික අවිනිශ්චිතතා, නැගී එන වෙළඳපාල ආර්ථික කිහිපයක පවතින සාර්ථක ආර්ථික පිඩින සහ වයස්ගත ජන විකාශනය හා එලඳයිනා වර්ධනය අඩුවීම යනාදී දියුණු ආර්ථිකයන්හි පවත්නා ව්‍යුහාත්මක ගැටුපු මගින් ඇති කරන බාධා බලපා ඇත. මෙම අභියෝගකාරී වාතාවරණය යටතේ, උද්ධමන පිඩින නොමැති විම හේතුකාවගෙන ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය මත්දාමීව පවතින අතර එය දියුණු ආර්ථිකයන්හි මහ බැංකුවලට ලිඛිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම මගින් ආර්ථික වර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම කෙරෙහි බලපා ඇත. එවැනි මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහායන්, ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනයට උපකාරී වනු ඇතැයි ද, එපමණක් නොවා, ඇමෙරිකා එකස්ත් ජනපදය හා විනය අතර පවතින වෙළඳ අරුවුදවල බලපැමි සමනාය කරනු ඇතැයි ද අප්‍රේක්ෂා කෙරේ.

- විදේශ අංශයේ ඉල්ලුම මත්දාමී විම, විදේශ වෙළඳාමේ පවත්නා අරුවුද හේතුවෙන් ඇති වූ බරපතල ප්‍රතිචිජාක, වෙළඳපාල අවිනිශ්චිතතා නිසා ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය හා ආයෝජන පහළ යැම සහ දේශගුණය ආශ්‍රිත නියාමන හේතුවෙන් නිෂ්පාදන අංශයන් කැපී පෙනෙන ලෙස මත්දාමී විම හේතුවෙන් දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධන ප්‍රවණතාවයට සාණාත්මක බලපැමි ඇතු වනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කෙරෙන අතර මේ අනුව දියුණු ආර්ථිකයන් 2019 සහ 2020 වසරවල දී සියයට 1.7 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කෙරේ. 2019 වසර සඳහා එකස්ත් ජනපද ආර්ථිකයෙහි වර්ධන ප්‍රරෝගිතය සියයට 2.4 ක් ලෙස ඉහළ නැවු අතර (2019 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී නිකුත් කරන ලද ලේක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මට අනුව

සියයට 2.3 කිටුව 2020 වසර සඳහා වර්ධනය සියයට 2.1 දක්වා පහළ යනු ඇතැයි ද (2019 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී නිකුත් කරන ලද ලේක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මට අනුව සියයට 1.9 කිටුව) පූරෝක්තිතය කර ඇත. ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ අයයකට සංශෝධනය කිරීම සඳහා මැත්තකදී සම්මත කර ගන්නා ලද වසර දෙකක් සඳහා වූ අයවැය යෝජනාවලිය සහ ගෙවිරල් සංවිත බැංකුව විසින් ලිභිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමෙන් ලැබුණු ප්‍රතිලාභ හේතු විය. විදේශ ඉල්ලුමෙහි වර්ධනය පහළ යැම සහ කාර්මික නිෂ්පාදන මත්දායාම් වීම හේතුවෙන් වන අනිතකර බලපැමි හමුවේ යුරෝ කළාපයේ ආර්ථික වර්ධනය 2019 සහ 2020 වසරවලදී පිළිවෙළින් සියයට 1.2 ක් සහ සියයට 1.4 ක් ලෙස පූරෝක්තිතය කර ඇත. විදේශ අංශයේ ඉල්ලුම අප්‍රේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු වීම හේතුවෙන් 2019 වසර සඳහා ප්‍රායය සහ ජර්මනිය යනාදී ප්‍රධාන සාමාජික රටවල ආර්ථික වර්ධන පූරෝක්තිත සුඡ්‍ය වශයෙන් අඩු කළ අතර, ඉතාලිය සහ ස්පාජුන්ස් වැනි අනෙකුත් රටවල් ද පහළ වර්ධන පෙර දැක්මක් පිළිබැඳු කරන ලදී. ගේලිය ආර්ථික වර්ධන පූර්ණතාව මත්දායාම් වූවද, එක්සත් රාජධානීය යුරෝ කළාපයෙන් ඉවත් වීම සුම්මත සිදු වනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කිරීම සහ රාජ්‍ය වියදම් ඉහළ යැම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ මැත්තකාලීන තීවේදන හේතුවෙන් එක්සත් රාජධානීයෙහි ආර්ථික වර්ධන පෙර දැක්ම සමස්තයක් ලෙස වෙනස් තොවන අතර 2019 වසරේ දී සියයට 1.2 ක සහ 2020 වසරේ දී සියයට 1.4 ක වර්ධනයක් ලාඟා කරගනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කෙරේ. 2019 වසරේ පළමු හායය තුළදී පෙරද්ගලික පරිභේදනය සහ රාජ්‍ය වියදම් ගන්තිමත් වීම මගින් විදේශීය අංශයේ පවත්නා කෙටිකාලීන දුරවලනා සමනය වීම හේතුවෙන්, ජපාන ආර්ථිකය 2019 වසරේ දී සියයට 0.9 කින් සහ 2020 වසරේ දී සියයට 0.5 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි පූරෝක්තිතය කෙරේ.

- නැගී එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් අතර, නැගී එන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින යුරෝපය තුර අනෙකුත් සියලුම ප්‍රධාන කළාපවල වර්ධන පූරෝක්තිත 2019 වසරේ සියයට 3.9 ක් ලෙස අඩු කරන ලද අතර, 2020 දී එය සියයට 4.6 ක් දක්වා ඉහළ නංවා ඇත. ලේක ආර්ථික නැගී එන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියාව මගින් මෙහෙයවනු ලබන අතර, විශේෂයෙන්ම විනයේ

වර්ධනය වූවද, ආර්ථිකය මත්දායාම් වීමේ ප්‍රතිච්ලයක් ලෙස එම කළාපයේ වර්ධනය තරමක පසුබැංකට ලක් වෙමින් පවතී. වෙළඳ අර්බුදවල බලපැමි හා ගෙය සංවිත ඉහළ යැම සමඟ විදේශ ඉල්ලුම මත්දායාම් වීම මධ්‍යයේ වූවද, ආර්ථික ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් වින ආර්ථිකය ගක්තිමත් වනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කරන අතර, 2019 හා 2020 වසරවලදී සියයට 6.2 කින් හා සියයට 6.0 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි පෙර කරන ලද පූරෝක්තිතය සහපේක්ෂව, 2019 වසරේ දී හා 2020 දී පිළිවෙළින්, සියයට 6.1 කින් සහ සියයට 5.8 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි මේ වන විට පූරෝක්තිතය කර ඇත. 2019 වසරේදී ඉන්දියාවේ වර්ධනය පෙරදී පූරෝක්තිතය කළ සියයට 7.0 කිටුව සියයට 6.1 දක්වා සැලැකිය යුතු ලෙස පහළ යනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂිත අතර, රළුග වසරේ සිට ආර්ථිකයේ වර්ධනය ඉහළ යනු ඇත. දේශීය ඉල්ලුම දුරවල වීම ආර්ථිකයේ වර්ධන අප්‍රේක්ෂාවන්ට සානාමකව බලපැවූද, මැත්තකාලීන ලිභිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිවලින් පසුකාලීනව ඇතිවන බලපැමි ආර්ථික වර්ධනයට සහාය වනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කෙරේ. නැගී එන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින යුරෝපයේ වර්ධන පූරෝක්තිත ඉහළ නැවැවූ රුසියානු ආර්ථිකයේ මත්දායාම් වීම සහ තුර්කියේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකමවල වර්ධනය සීමා වීම හමුවේ එම කළාපයේ වර්ධනය බොහෝදුරට දුරවලවී ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන්ම බුසිලෝ, මෙක්සිකොව්, ආර්ථන්ටිනාව, විලි රාජ්‍ය සහ වෙනිසියලුවාවේ දුරවල ආර්ථික වර්ධන පූරෝක්තිතවල ප්‍රතිච්ලයක් ලෙස 2019 වසර සඳහා ලතින් ඇමෙරිකාවේ වර්ධන පූරෝක්තිතය සියයට 0.2 දක්වා විශාල වශයෙන් අඩු කර ඇත. 2019 වර්ෂය සඳහා මැදුපෙරදිග හා මධ්‍යම ආසියානු කළාපය සඳහා වර්ධන වේගය සියයට 0.9 ක් වැනි අඩු අයයක් වනු ඇතැයි පූරෝක්තිත කර තිබුණ ද, 2020 දී එය සියයට 2.9 ක් දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි අප්‍රේක්ෂා කෙරේ. සෞදී අරුවිය සහ ඉරුකයේ මැත්තකාලීන වර්ධන දැක්ම, බහිජ තෙල් ආග්‍රිත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකමවලට අදාළ භූදේශපාලනික අවිනිශ්චිතතා මත රඳු පවතී.

- දියුණු ආර්ථිකයන් පුරා පූළුල්ව පැතිරැණු වූවදාත්මක ගැටුවල සිට ප්‍රධාන නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් කිහිපයක දක්නට ලැබෙන සුවිශ්චී සාධක දක්වා, උද්ගතවෙනින් පවතින අභියෝග කිහිපයක් හේතුවෙන් මධ්‍යකාලීනව ගේලිය වර්ධන දැක්ම දුරවල මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි පෙනී යයි.

ගෝලීය වර්ධන පුරෝශකළන මගින් පෙන්වා දෙන පරිදි සමස්ත අවදානම්, දුර්වල ආර්ථික වර්ධනයක් කරා මෙහෙයුම් නිසා ආර්ථික වර්ධනය පහළ සහ වඩාත් අස්ථ්‍යාවර මට්ටමක පවතී. මැතකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිඛිල් කිරීමේ ත්‍යාමාරුග, වෙළඳපොල අර්බුද සමරියකට පත් වීමේ හැකියාව සහ ගිවිසුම් රහිතව එක්සත් රාජධානිය පුරෝශා සංගමයෙන් ඉවත් වීම වැළකීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථාව මධ්‍යයේ, එක්සත් ජනපදයේ සහ විනයේ වර්ධන වේය මන්දගාමී වනු ඇතැයි පුරෝශකළනය කර ඇති බැවින්, තැගී එන වෙළඳපොල ආර්ථිකයන් කිහිපයක ස්ථාවර වර්ධනය මත ගෝලීය වර්ධනය යා තත්ත්වයට පත්වීම රඳා පවතී. වෙළඳ හා සැපයුම් දාමයන්ට ඇතිවන බාධා මගින් ආයෝජනවලට සිදුවන හානිය තීවු විය හැකි අතර, එමගින් තාක්ෂණික දැනුම ගලා යැමූ, එලඟයිනාව සහ නිමුවුම් වර්ධනය වැනි ගෝලීය වට්නාකම් දාමයන්ගෙන් ලැබෙන දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ නිශේෂනය කෙරෙමින් ගෝලීය සැපයුම් දාම විස්ථාපනය වීමට ඉඩ ඇත. වෙළඳ අර්බුද, රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල දීර්ශකාලීන වශයෙන් පවතින අවිනිශ්චිතතා, තෝගැනීහාවය පහළ යැමූ වැනි දැනට පවත්නා අවිනිශ්චිතතා ඉදිරියටත් පැවතීම මෙන්ම ප්‍රධාන ආර්ථිකයන්හි ආර්ථික වර්ධනය විශාල වශයෙන් මන්දගාමී වීම අවදානම් දැරීමට දක්වන කැමැත්ත අහිතකර අන්දමින් පහත හෙළිමට හේතු විය හැකිය. දේශගුණික විපර්යාස වැනි නව හා තැගී එන අහියෝග හේතුවෙන්, එම තත්ත්වයන්ට අනුගතවීමට හැකියාව තිබුණු, දියුණු ආර්ථිකයන් ද ඇතුළුව, රටවල් අහ්‍යන්තරයේ ආදායම් විභ්‍යතාව තීවු වීමට ඉඩ ඇති අතර එමගින් වර්ධන අපේක්ෂාවන්ට අහිතකර ලෙස බලපෑමට ඉඩ ඇත. ජනගහනය වයස්ගත වීමේ අහිතකර බලපෑම්, පුරෝශකළනය කරන ලද එලඟයිනාවයේ යහපත් වර්ධනය හේතුවෙන් අඩු වී යැමූ නිසා 2020 න් ඉදිරියට දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය සියයට 1.6 ක පමණ ස්ථාවර මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තැගී එන වෙළඳපොල සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් සඳහා වන මධ්‍යකාලීන පුරෝශකළනයට අනුව ආර්ථික වර්ධනය සියයට 4.8 ව ආසන්නයේ ස්ථාවර ව්‍යව ද කළාප සහ රටවල් අතර කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් ඇති බව පෙන්වමින් තැගී එන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියාවේ වර්ධනය සියයට 6.0 ක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ලතින් ඇමෙරිකාවේ වර්ධනය යළි යා තත්ත්වයට පත් ව්‍යවත් එම අය සියයට 3.0 කට

වඩා අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි පුරෝශකළනය කර ඇත. තැගී එන වෙළඳපොල අතර, විනයේ වර්ධනය 2024 වන විට ක්‍රමානුකූලව සියයට 5.5 දක්වා පහත වැවෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, ඉන්දියානු ආර්ථිකයේ වර්ධනය මධ්‍යකාලීනව සියයට 7.3 ක පමණ ස්ථාවර ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි පුරෝශකළනය කර තිබේ.

- දුර්වල ගෝලීය ආර්ථික වර්ධන ප්‍රවණතාව සහ පහළ හිය බලශක්ති මිල ගණන් හේතුවෙන් දියුණු හා තැගී එන වෙළඳපොලවල සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්ගේ උද්ධමනකාරී පිඩින අඩු වෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, දියුණු ආර්ථිකයන්ගේ මතුපිට පාරිභෝගික උද්ධමනය 2018 වසරේ පැවති සියයට 2.0 සිට 2019 වසරේ සියයට 1.5 දක්වා අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන නමුත්, 2020 වසරේ දී එය සියයට 1.8 දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තැගී එන වෙළඳපොල සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික බොහෝමයක මතුපිට උද්ධමනය මෙම වසරේ දී අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, මෙම රටවල් සියයට 4.7 ක සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි පුරෝශකළනය කෙරේ. දුර්වල ඉදිරි දැක්මක් සහිත ආර්ථික හියාකාරීන්ට තිසා ඇතැමූ දියුණු ආර්ථිකයන්ගේ මූලික උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළ හිය අතර, ඇතැමූ තැගී එන වෙළඳපොල හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්ගේ මූලික උද්ධමනය අනිතයේ පැවති සාමාන්‍ය අයයන්ට වඩා පහළ හියේය. මිට අමතරව, වෙළඳ හාණ්ඩවල මිල ගණන් මගින් ඇති කරනු ලබන මිල පිඩින පහළ ගොස් ඇත. 2019 වසරේ මූල් කාලය තුළ දී සැපයුම් අවහිතතා හේතුවෙන් බහිජ තෙල් මිල සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ හියද, එක්සත් ජනපදයේ ඉහළ නිෂ්පාදනය සහ ඉල්මුම අඩුවීම හමුවේ තෙල් මිල පහළ හියේය. බහිජතෙල් බැරලයක මිල 2018 වසරේ දී එ.ඡ. බොලර් 68.33 සිට 2019 වසරේ දී එ.ඡ. බොලර් 61.78 දක්වා අඩුවනු ඇතැයි ජා.මූ. අරමිදල පුරෝශකළනය කර ඇති අතර, 2020 වසරේ දී එය තවදුරටත් එ.ඡ. බොලර් 57.94 දක්වා අඩු වනු ඇතැයි පුරෝශකළනය කර ඇත.
- ප්‍රධාන වශයෙන් ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වීම හා උද්ධමනය පහළ යැමූ හේතුවෙන් 2019 සැප්තැම්බර් මාසය අවසාන වන විට

පසුජිය මාස බෙළුන තුළ දී ගෝලිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය, දැඩි ස්ථාවරයක සිට ලිහිල් ස්ථාවරයක් දක්වා වෙනස් වී ඇති බව එක්සත් ජනපදය පදනම් වූ විදේශ සම්බන්ධතා පිළිබඳ කවුන්සිලයේ විද්වත්ත් විසින් සම්පාදනය කරනු ලබන ගෝලිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති අධික්ෂණ රාමුව මගින් පෙන්වා දී ඇතේ. 2008 සිට පළමු වරට 2019 ජූලි මාසයේ දී සිය පදනම් ගෙවරල් අරමුදල් අනුපාතිකය පහළ දැමීමෙන් සහ පසුව සැප්තෝම්බර් මාසයේ දී පදනම් අංක 25 කින් පහළ දැමීමෙන් අනතුරුව ගෙවරල් සංචිත බැංකුව විසින් 2019 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ගෙවරල් අරමුදල් අනුපාතිකයේ ඉලක්ක පරාසය සියයට 1.50 - 1.75 දක්වා තවත් පදනම් අංක 25 කින් අඩු කරන ලදී. එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයෙහි මධ්‍යස්ථානික වර්ධනයක් සහ ගක්තිමත් ගුම වෙළඳපාල තත්ත්වයන් පැවතිය ද, ගෝලිය ප්‍රවණතා හමුවේ ආර්ථික දැක්මට ඇති විය හැකි බලපෑම් සහ උද්ධමනය කෙරෙහි ඇති පිඩිනය අඩුව් වීම සැලකිල්ලට ගෙන පොලී අනුපාතික අඩු කරන ලදී. තවදුරටත් තීවු වෙමින් පවතින එක්සත් ජනපදය සහ විනය අතර පවතින වෙළඳ අරමුදය, ගෝලිය වර්ධනය මත්දගාමී වීමේ පෙර දැක්ම සහ එංගලන්තය යුරෝ කළාපයෙන් ඉවත්වීම සම්බන්ධයෙන් කාලය හා ස්වභාවය පිළිබඳ පවතින අවිනිශ්චිතභාවය හමුවේ එංගලන්ත මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙනස් නොකරමින් පොලී අනුපාතික සියයට 0.75 මට්ටමේම පවත්වා ගන්නා ලදී. යුරෝපා සංගමයෙන් ඉවත්වීමේ ස්වභාවය හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යුම නිසා ඉඩි වසරවල දී එකිනෙකට වෙනස්

මාරුග ගණනාවක් පවතින බව සංයුතා කෙරෙන බව
එංගලන්ත්‍ර බැංකුව යළි යිලින් සඳහන් කරන අතර,
එම් අනුව මූදල් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිචාර පූර්ව නිස්වය කිරීමක්
සහිතව ස්වයංක්‍රීයව සිදු තොවන අතර එය ඩිනැම්
දිගාවක් මස්සේ සිදු විය හැකිය. යුරෝප්‍රා මහ බැංකුව
සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සියයට -0.50 දක්වා
පදනම් අංක 10 කින් පහළ දැමු අතර, එමගින් ඇති
වන ලිහිල්කරණ බලපෑම තවදුරටත් වැඩි කිරීම
සඳහා සිය වත්කම් මිලදී ගැනීමේ වැඩසටහන තැබෙන
ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විදේශ රටවලින් ඇති වන
අවබානම වැඩි වීම හේතුවෙන් සිය ආර්ථිකය ගැටුපු
සහගත තත්ත්වයන්ගෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම
අඩාල වීම සැලකිල්ලට ගෙන 2019 වසරේ ඉදිරි
මාසවලදී ජපාන මහ බැංකුවද සිය මූදල් ප්‍රතිපත්තිය
ලිහිල් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි.

- දියුණු ආර්ථිකවල මහ බැංකු අනුගමනය කරමින්, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නාංචාලීම සඳහා තැගී එන වෙළඳපොල ආර්ථිකවල මහ බැංකු විසින් ද ලිඛිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරන ලදී. අඩු උද්ධෙමන තත්ත්වයන් තුළ ඇති විය හැකි ආර්ථික මත්දායාමින්වය සැලැකිල්ව ගතිමින් ආසියාවේ තැගී එන වෙළඳපොල ආර්ථික අතරින් ඉන්දියානු සංවිත බැංකුව 2019 වර්ෂයේ පළමු මාස දහය තුළ දී සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය අඩංගුව පස් වතාවක් පහත දැමූ අතර එහි සමුව්විත අගය පදනම් අංක 135 ක් විය. ගෝලීය වර්ධනය දුරටත් වීමේ අවදානම හමුවේ මත්දායාම් වෙමින් පවතින ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ

1.2 සංඛ්‍යා සටහන

කෝරුගත් මහ බැංකුවල ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වේම්

රට	ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය	2016 අවසානයේදී	2017 අවසානයේදී	2018 අවසානයේදී	2019 ඔක් අවසානයේදී
ශ්‍රී ලංකාව	නිත්‍ය තැන්පත් පහසුකම් අනුපාතිකය	7.00	7.25	8.00	7.00
	නිත්‍ය සය පහසුකම් අනුපාතිකය	8.50	8.75	9.00	8.00
නැගී එන ආර්ථික					
දැන්දීවාට	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය	6.25	6.00	6.50	5.15
මැලෙක්සියාව	එක්ස්ත්‍රේ ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය	3.00	3.00	3.25	3.00
කායිලුන්තය	එක්ස්ත්‍රේ ද්‍රව්‍යපාශ්‍රවක ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය	1.50	1.50	1.75	1.50
විනය	එක්ස්ත්‍රේ අවුරුදු පුවාන් වෝලොම් අනුපාතිකය	4.35	4.35	4.35	4.35
දැන්දුන්තියාව	සය දින ප්‍රතිවිකණුම් අනුපාතිකය	4.75	4.25	6.00	5.00
පිළිබඳය	එක්ස්ත්‍රේ ප්‍රතිවිකණුම් අනුපාතිකය	4.00	3.00	4.75	4.00
දියුණු ආර්ථික					
දාමලටිකා එකක්ත පන්දය	ගොබරල් අමලදල අනුපාතිකය	0.50-0.75	1.25-1.50	2.25-2.50	1.50-1.75
එක්ස්ත්‍රේ රාජ්‍යාධිකය	බැංකු අනුපාතිකය	0.25	0.50	0.75	0.75
පුද්ගලික මහ බැංකුව	ප්‍රතිමූලන අනුපාතිකය	0.00	0.00	0.00	0.00
රෝගනය	එක්ස්ත්‍රේ ඒක්සේන අනුපාතිකය	-0.10	-0.10	-0.10	-0.10
කුත්‍රිතාව	එක්ස්ත්‍රේ අනුපාතිකය	0.50	1.00	1.75	1.75
මිශ්චලුවාව	මුදල් අනුපාතිකය	1.50	1.50	1.50	0.75
ස්ථේචිතාව	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය	-0.50	-0.50	-0.25	-0.25

ଓଡ଼ିଆ: ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ମହ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବେଳି ଅଚିରି

නැංවීමේ අපේක්ෂාවෙන් පිළිපින මහ බැංකුවද සිය සංචිත අවශ්‍යතා අනුපාතිකය පහත හෙලන අතර මෙම වසරේ පළමු මාස දහය තුළ දී සිය ප්‍රතිපත්ති මුදල් අනුපාතිකය සියයට 4.00 දක්වා තුන් වතාවක් පහත හෙළන ලදී. දුරවල වෙමින් පවතින අපනයන කාර්ය සාධනය නිසා අනපේක්ෂිත ලෙස මන්දගාමී වූ ආර්ථික වර්ධනය හේතුවෙන් මැලේසියානු මහ බැංකුව 2016 වර්ෂයේ ජූලි මාසයට පසුව ප්‍රථම වතාවට 2019 මැයි මාසයේ දී සිය එක්දී ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය ප්‍රතිශතාක 0.25 කින් සියයට 3.00 දක්වා පහත හෙළනු ලැබේය. ප්‍රධාන වශයෙන් අපනයන ක්‍රියාකාරිත්වය දුරවල වීම හේතුවෙන් ඉත්දුනීසියානු මහ බැංකුවද සිය පොලී අනුපාතිකය 2019 ජූලි මාසයේ සිට අඛණ්ඩව මාස හතරක දී සියයට 5.00 දක්වා පහත දමන ලදී. එක්සත් ජනපදය හා විනය වෙළඳ අරුවු පවතින පසුවෙමක, ශය ලබා ගැනීමේ පිරිවැය අවම කිරීමේ අදහසින් යුතුව වින මහජන බැංකුව සිය නව එක් අවුරුදු ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය වන ප්‍රමුඛ හය අනුපාතිකය 2019 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ සියයට 4.20 දක්වා දෙවතාවකදී පහත දමනු ලැබේය. පහත බසිමින් පවතින දේශීය සහ විදේශීය ඉල්ලුම හමුවේ අඩු ආර්ථික වර්ධනයකට මූලුණ පා ඇති විනය සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ලිහිල් කරනු ඇති බවට අපේක්ෂා කෙරේ. උද්ධමන පිඩිනය සහ උපයෝගීතා මිල ගණන් ඉහළ යැමු නිසා ඇතිවන කෙටිකාලීන බලපෑම හේතුවෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පොදු ප්‍රව්‍යතාවයට ප්‍රතිවිරැද්ධාව යමින් පාකිස්ථානු රාජ්‍ය බැංකුව සිය ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය සියයට 13.25 තෙක් ඉහළ නෘති ලදී. පාකිස්ථානු රාජ්‍ය බැංකුව 2018 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා කාලය අතරතුර අඛණ්ඩව අවස්ථා තවයකදී සමුව්විත ලෙස පදනම් අංක 750 කින් සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දමා තිබේ.

අපේක්ෂා වර්ධනයන්

- පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාර මගින් සංචිත කරමාන්තය සහ ඒ ආශ්‍රිත උප අංශවල වර්ධනය අඩාල වුවද, මෙම සාණාන්මක බලපෑම කෙටිකාලීන වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, මධ්‍යකාලීනව ආර්ථිකයේ වර්ධන වේග කුමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වනු ඇතැයි බලාපොරාත්තු වේ. 2018 හා 2017 වසරවල දී, පිළිවෙළින් වාර්තා වූ සියයට 3.2 ක සහ සියයට 3.4 ක මන්දගාමී වර්ධනයෙන්

අනතුරුව, පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවල බලපෑම මධ්‍යයේ 2019 වසරේ දී ආර්ථිකය සියයට 3.0 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මැත වසරවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ධන ක්‍රියාවලිය මන්දගාමී වී තිබුණ ද, ප්‍රමාදයකින් තොරව පුළුල් පදනමකින් සහ මතා සම්බන්ධිකරණයකින් යුතු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. යල්පැන හිය ඉම්මි ප්‍රතිපත්ති, දැඩි කමිකරු නීති සහ ගුමිකයන් හා ගුම් වෙළඳපාලේ අවශ්‍යතාවල තොගැලීම වැනි ගුම් වෙළඳපාල සම්බන්ධ ගැටලු, මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය ප්‍රමාණවත් තොවීම, අපනයන විවිධාංගිකරණය අඩුවීම මෙන්ම ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යැමේදී දරන්නට වන අධික පිරිවැය, වේගවත් ආර්ථික වර්ධනයට බාධක ලෙස හැඳුනාගෙන ඇත. එබැවින්, මතා සම්බන්ධිකරණයකින් යුතු ජාතික සැලැස්මක් හරහා තවදුරටත් ප්‍රමාදවීමකින් තොරව රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති ආර්ථික වර්ධන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවක් ඇති කිරීම, නමුහිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය සහ නමුහිලි විනිමය අනුපාතික වැනි සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වයක් ඇති කිරීම අරමුණු කර ගත් ප්‍රතිපත්ති මින් දේශීය මෙන්ම විදේශීය ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය වැඩි කරමින් ආර්ථිකයේ ආයෝජන දිරි ගත්වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. තවද, පෙළද්ගැලීක අංශයේ ද සහාය ඇතිව, විශේෂයෙන්ම මාර්ග ජාල, විදුලි සංදේශ ජාල සහ වරාය හා ගුවන් තොවුපාල සම්බන්ධ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා රජය විසින් අඛණ්ඩව දරනු ලබන ප්‍රයන්ත මගින් එලඹයිනා වර්ධනයට උපකාරී වන අතරම, නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලින් සඳහා ආර්ථිකයේ පවතින සියලු සම්පත් උපයෝගී කර ගැනීමට පදනමක් සැපයීමෙන් ඉහළ වර්ධනයක් සඳහා සහාය දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මුරක පොලී අනුපාතිකවල අපේක්ෂිත පහත වැට්ටින සමගම, සමස්ත ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නෘති සමස්ත ඉල්ලුම විමන් සිදු වනු ඇතැයි බලාපොරාත්තු වේ. මේ අතර, රජය විසින් දැනටමත් ලෝකයේ සෞඛ්‍ය රටවල් සමග වෙළඳ සබඳතා ගක්තිමත් කිරීමට පියවර ගෙන ඇති නමුත් රටේ ආර්ථික වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා මෙම පියවර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. මෙයට අමතරව, කම්පනවලට ඔරොත්තු දීම සඳහා රටේ හැකියාව ගොඩනැගීම

වෙනුවෙන් ස්වභාවික විපත්වල බලපෑම අවම කිරීම භා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා කළේවිලා ඇතිව පියවර ගැනීම සහ දේශගුණීක විපරයාස හේතුවෙන් නිරන්තරයෙන් මතුවන ආපදා තත්ත්වයන්ට අනුගත වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතර, ඉහළ වර්ධන වේයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා තිලධාරී අකාර්යක්ෂමතා සහ බලයක්ති සුරක්ෂිතතාව තොමැති වීම වැනි ආර්ථිකයේ පවතින අනෙකුත් ව්‍යුහාත්මක ගැටු විසඳිය යුතුය.

- 2019 වසරේද දි සහ මැදිකාලීනව ශ්‍රී ලංකාවේ විදෙසීය අංශය තවදුරටත් ගක්තිමත් වනු ඇතැයි පූරෝක්තිතය කර ඇතේ. ආනයන වියදුම අඛණ්ඩව අඩු විමත් අපනයන ආදායමේ තිරසාර වර්ධනයත් හේතුවෙන් 2019 වසරේද වෙළඳ හිගය අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වෙළඳ නවුල්කරුවන් සමග පවතින ගක්තිමත් වෙළඳ සම්බන්ධතා, පිතකර විදේශ වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති සමග ගක්තිමත් ආයතනික සභාය සහ තරගකාරී විනිමය අනුපාතිකයක් පවත්වාගෙන යැම හේතුවෙන් වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායම ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් අතර පවතින වෙළඳ අර්බුද මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ ක්‍රියාකාරීන්වය කෙරෙහි සුළු එහෙන් වාසිභායක වෙළඳ විනැතිවීමින් බලපැමි ඇති විය හැකිය. කෙසේ ව්‍යවද, ගෝලීය වෙළදාමෙහි සහ ගෝලීය වර්ධනයෙහි ඇති විය හැකි මත්දායම් බවෙහි පසු බලපැමි ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ආදායම කෙරෙහි අධිතකර බලපැමික් ඇති කළ හැකිය. ප්‍රධාන වශයෙන් අපනයනවල අපේක්ෂිත වර්ධනය සහ බඳු ලිහිල්කරණය සමග අන්තර භාණ්ඩ ආනයනය ඉහළ යැම හේතුවෙන් මැදිකාලීනව ආනයන ක්‍රමයෙන් ඉහළ යැම ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර මැදිකාලීනව ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීමත් සමග ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයන ද ඉහළ යැම ඇතේ. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගෙනයක් ලෙස වෙළඳ හිගය මැදිකාලීනව ක්‍රමයෙන් පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා වේගයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වෙමත් පවතින සංචාරක කර්මාන්තය සහ තොරතුරු තාක්ෂණය, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර මූලාශ්‍ර වෙත පැවරීම සහ ප්‍රවාහන සේවා වැනි අංශවලින් වන තිරසාර ලැබීම් හේතුවෙන් සේවා ගිණුමෙහි අතිරික්තය මැදිකාලීනව ගක්තිමත් ලෙස ඉහළ යැම ඇතැයි අපේක්ෂිතය. විදේශීය ණය ඉහළ යැම තුළින් පොලී ගෙවීම වැඩ් වීම සහ ලාභාංශ ගෙවීම ඉහළ යැම හේතුවෙන් 2019 වසරේද සහ ඉන් ඉදිරියට ප්‍රාථිමික ආදායම් ගිණුමේ හිගය පුළුල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අතර, තුළප්පූඩු කාණ්ඩ යටතේ සිදුවන ගුම සංකුමණ අඩු වීම,

දේශීය ගුම වෙළඳපාලෙහි අවස්ථා ඉහළ යැම සහ ඇතැම් සාම්ප්‍රදායික සංකුමණ ගමනාන්තවල පවතින අනිතකර හැඳුනු ලබනික ප්‍රවෙශන හේතුවෙන් විදේශ සේවා තියුක්තිකයන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මැදිකාලීනව මධ්‍යස්ථාන මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි ප්‍රරෝධකථනය කර ඇත. ඒ අනුව, 2019 වසරේදී ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමේ හිගය අඩු වන ඇතැයි අපේක්ෂිත අතර, එය මැදිකාලීනව තිරසාර මට්ටමක පවතිනු ඇත. රජයේ සහ පෙළද්‍රේලික අංශය වෙත අධ්‍යාපන මූල්‍ය ප්‍රවාහ ලැබේම හේතුවෙන් ගෙවුම් කුලනයෙහි මූල්‍ය ගිණුම මැදිකාලීනව ශක්තිමත් වනු ඇතැයි ප්‍රරෝධකථනය කර ඇත. පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවලින් පසුව සහ දේශපාලනික අවිනිශ්චිතතා නිසා ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය තරමක් බිඳී වැට්ම හේතුවෙන් 2019 වසරේදී විදේශීය සාප්‍ර ආයෝජනවල පහළ යැමක් දක්නට ලැබුණු, ප්‍රධාන වශයෙන් කොළඹ වරාය තාගරය, හමිබන්තොට කරමාන්ත කලාපය සහ රජය විසින් ගෙවූ ලැබු රාජ්‍ය පෙළද්‍රේලික හවුල්කාරීන්ව මුලාරම්භයන් යටතේ අපේක්ෂිත ලැබේම් සමග විදේශීය සාප්‍ර ආයෝජන මැදිකාලීනව තැවත ඉහළ යුතු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, ගෝලිය මූල්‍ය වෙළඳපාලවල එහෙ අනුපාතික පහත වැට්ම හේතුවෙන් කොළඹ කොටස වෙළඳපාල සහ රාජ්‍ය සුරක්ෂාවන් වෙළඳපාල වෙත වන ඉදෑධ විදේශීය ආයෝජන ද මැදිකාලීනව ඉහළ යුතු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මිට අමතරව, ජාම්. අරමුදලහි විස්සිරිණ ණය පහසුකම් වැඩිසටහන 2020 වසරේ ජුනි මාසය දක්වා දිර්ස කිරීම ද ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය වර්ධනය කිරීමට හේතු වනු ඇත. කෙසේ වුවද, මැදිකාලීනව ඇති වන විශාල නිය සේවාකරණ ගෙවීම් සඳහා විශේෂයෙන්ම ජාත්‍යන්තර ස්ථේවරින්ට බැඳුම්කර, ඒකාබද්ධ නිය සහ විදේශීය වාණිජ නිය වැනි සහනදායි තොවන කුමවලින් සැලකිය යුතු විදේශීය මූල්‍යනයක් අවශ්‍ය වනු ඇත. මෙම තත්ත්වය යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මැදිකාලීනව විදේශීය සංවිත හිතකර මට්ටමක පවත්වාගෙන යැමව අපේක්ෂා කරන අතර නමුදී උද්දමන ඉලක්කකරණ රාමුවට අවතිරිණ වීම මගින් විනිමය අනුපාතිකය තම්බයිලිව සහ තරගකාරිව පවත්වාගෙන යැමව ඉඩ සලසුනු ඇත.

- 2019 වසරේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය අනියෝග රසකට මුහුණ පැවදු, ආදායම ඉහළ තැබුම්, වියදුම් තාරකීකරණය කිරීම සහ ගෙය කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීමන් සමඟ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන ඉලක්කගත මාවතට යෙළ පැමිණෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිත අතර, ඒ මගින් මධ්‍යකාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ සමස්ත

ගක්තිමත් බව වැඩිදුනු වනු ඇත. 2018 වසරේදී නව දේශීය ආදායම් පතන බලාත්මක කිරීම නිසා රජයේ ආදායම වැඩිදුනු අතර, බඳු තිබූ සඳහා අවශ්‍ය සංගේධන සිදු කරමින් බඳු පදනම පුළුල් කිරීම, බඳු අනුකූලතාව ඉහළ නැංවීම සහ බඳු පරිපාලනය වැඩිදුනු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ කාලීනව ක්‍රියාත්මක කිරීමත්, ආදායමේ සිදුවන අඩු වීම වෙනත් ගැනීම සඳහා පියවර හඳුන්වා දීමත් සමග රජයේ ආදායම මධ්‍යකාලීනව ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිගතයක් ලෙස සියලුට 16 ක පමණ මට්ටමක් දක්වා ඉහළ නැංවෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. අනෙක් අතට, ප්‍රතරාවර්තන වියදීම් තාර්කිකරණයට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග සහ සුභසාධන වැඩසටහන් වඩාත් හොඳින් ඉලක්කගත කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාවලිය එලඟයිට ක්‍රියාත්මක කිරීම සමග රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායන්හි මූල්‍ය ගක්තිය වැඩිදුනු කිරීමේ අදහසින් විශේෂයන්ම මහන්ත්‍ය උපයෝගිනා සේවා සඳහා පිරිවැය පිළිබඳ කෙරෙන මිල සූත්‍ර හදුන්වා දීම මගින් එකී ආයතන සඳහා අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ කාලීනව සිදු කිරීම තුළින් ඉදිරියේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ඇති පිඛනය අවම කිරීමට හැකි වනු ඇත. මෙම පියවර මගින් රජයේ වියදම් යම් තරමකට අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, 2019 වසරේ අග හාගයේදී සහ 2020 දී පැවැත්වීමට නියමිත මැයිවරණ සහ 2020 හා 2021 වසරවල දී රාජ්‍ය අංශයේ සැලැසුම් කර ඇති වැටුප් වැඩිවීම් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ප්‍රයත්තයන්ට අනියෝගයක් වනු ඇත. තවද, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව නිසි පරිදී ප්‍රතිමත කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් මධ්‍යකාලීනව ආර්ථික ප්‍රසාරණය මන්දගාමී විය හැකිය. විශේෂයන්ම, සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සලකා බැලීමේදී රටේ යටිනල පහසුකම් අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා රාජ්‍ය පොදුගලික හැඳුනුම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙමින් අවධාරණය කෙරෙයි. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා විශේෂ ගක්තිමත් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති හදුන්වා දීමට පියවර ගෙන ඇති අතර, ඒ සඳහා දැනටමත් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබේ ඇත. මෙම ගක්තිමත් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති 2003 අංක 3 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ සංගේධන ලෙසින් ඇතුළත් කිරීම තුළින් ඉදිරියේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය වඩාත් හොඳින් තහවුරු කෙරෙනු ඇත. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල උපකාරයෙන්, අයවැය හිගය දැනට පවත්නා මට්ටමේ සිට මධ්‍යකාලීනව පහළ හා තිරසා මට්ටමකට අඩු වෙනැයි අපේක්ෂා කෙලෝ. විශේෂයන්ම, මෙලෙස අයවැය හිගය අපේක්ෂිත

මට්ටමට ලාභ කර ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සහ තිරසාර මට්ටමක ප්‍රාථමික ගේෂයේ අනිරික්තයක් සහ ජ්‍යෙම හිණුමේ අනිරික්තයක් පවත්වා ගෙන යැම අවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යැමත් සමග මධ්‍යකාලීන ජය කළමනාකරණ උපායමාර්ග හා සත්‍ය වගකීම් කළමනාකරණ මෙහෙයුම් එලඟයි ලෙස යොඳ ගැනීම තුළින් රාජ්‍ය ජය මධ්‍යකාලීනව තිරසාර මට්ටමකට අඩු කර ගැනීම සහතික වනු ඇත.

- නමුදිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත සාර්ථකව යොමු වීම සඳහා අවශ්‍ය කොන්දේසි ආයතනිකගත කිරීමේ සැලකිය සූත්‍ර ප්‍රගතියක් පසුගිය වසර කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අත්කර ගෙන ඇති අතර, මිල ස්ථානීකාව සහතික කිරීම අරමුණු කර ගනීමින් මෙම සාර්ථකත්වය තිරසාරව පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි ඉදිරියේ දී අවධානය යොමු වනු ඇත. මෙම සාර්ථකත්වය අත්‍යවශ්‍ය පියවරක් වශයෙන්, මහ බැංකුවෙහි ස්වාධීනත්වය ගක්තිමත් කිරීම හා තිරසාර මිල ස්ථානීකාව සහතික කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නමුදිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමු වීමට පහසුකම් සැලකීම; සහ මූල්‍ය අංශය සුපරික්ෂණය ගක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් නව මහ බැංකු නීති පනතක් කෙටුම්පත් කිරීම, අනෙකුත් ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් සමග අදහස් ප්‍රවාහන කර ගැනීමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ආරම්භ කරන ලදී. මහ බැංකු පනත් කෙටුම්පත සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබේ ඇති අතර එය තුළරේ දී ම පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට අපේක්ෂිතය. නමුදිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත සාර්ථකව යොමු වීම හේතුවෙන් සහ මනා මුදල් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධිකරණය යෝජන සංගේධනවල මූලික ප්‍රමුඛතාවක්ට පැවතීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා රජයේ අඛණ්ඩ කැපවීමද වැදගත් වේ. මෙම ප්‍රවනතා සමග ඉදිරි දැක්මකින් සූත්‍ර මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග තුළින් උද්ධමනය මැදිකාලීනව අපේක්ෂිත මැදි තනි අයක මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට සහතික වනු ඇත.
- මහ බැංකුව මැත කාලීනව ගනු ලැබූ මුදල් සහ නියාමන ක්‍රියාමාර්ග මගින් වෙළඳපොල ජය පොලී අනුපාතික පහළ යැම හරහා පොදුගලික අංශයේ

ණය ඉල්ලුම ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂිත අතර එමගින් ආර්ථිකයට අවශ්‍ය වන සානුබල සැපයීම මගින් ඉහළ වර්ධන මට්ටමක් කර යොමු වනු ඇත. 2018 වසර අවසානයේ සහ 2019 වසරේද ගෙවූ ලැබූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයකින් පසුව ව්‍යවද වෙළඳපොල ඣය පොලී අනුපාතික පහළ යැම නිසි පරිදි සිදු තොවීම හේතුවෙන් මහ බැංකුවට යෝගා ත්‍රියාමන ක්‍රියාමාර්ග අනුමතනය කිරීමට සිදු විය. ඒ අනුව, මූල්‍ය අංශයෙහි අරමුදල් පිරිවැය අඩු කිරීමට කෙටි කාලයක් සඳහා තැන්පතු පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා හඳුන්වා දෙන ලදී. ඣය ප්‍රසාරණය මන්දගාමී වීම මගින් පිළිබිඳු වන පරිදි, තැන්පතු පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පැනවීමෙන් පසුව වෙළඳපොල ඣය පොලී අනුපාතිකවල දක්නට ලද මන්දගාමී ප්‍රතිචාර හේතුවෙන්, ඣය පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පනවමින් මැදිහත්වීමක් සිදු කිරීමට මහ බැංකුවට සිදු විය. ඣය පොලී අනුපාතික මත තාවකාලිකව උපරිම සීමා පැනවීම මගින් ආර්ථිකයේ සමස්ත පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය විශේෂයෙන්ම යය පොලී අනුපාතික පහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂිත අතර, එමගින් ඣය සඳහා ඉල්ලුම රුහු ගොස් ආර්ථික කටයුතු ප්‍රසාරණය වනු ඇත. එමෙන්ම, දැනට සැලසුම් කර ඇති මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය අවසන් වීමෙන් පසුව දේශපාලන අවිනිශ්චිතතා ක්‍රමයෙන් පහ වීමන් සමග පහළ පොලී අනුපාතික මගින් ව්‍යාපාර සහ ව්‍යාපාරික කටයුතු වෙත හිතකර වාතාවරණයක් ඇති කෙරෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව ආර්ථික කටයුතු ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීමන් සමග අඩු උද්ධමන සහ අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරයක දී ඣයකරුවන්ගේ ඣය පියවීමේ හැකියාව

ඉහළ යැම හේතුවෙන් අත්‍යිය ඣය ප්‍රමාණයෙහි පහළ යැමක් අපේක්ෂා කළ හැකිය. වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකවල එබදු පහළ යැමක් යෝජිත තම්බයිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ අපේක්ෂිත තනි මැදි අගයක මට්ටමේ පවතින උද්ධමනය හා අනුකූල වනු ඇත.

- ආර්ථිකයේ වර්ධන ප්‍රවණතාව යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීම සඳහා පොදුගලික අංශය විසින් මෙහෙයවනු ලබන වර්ධනයන් සමග විවක්ෂණයිලි හා දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ ඇති කරන ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම අවශ්‍ය වේ. නිෂ්පාදන සාධක හා බැඳුනු ව්‍යුහාත්මක ගැටුලු, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඇති තොගැලීම් හා පාර්ශ්වකරුවන් අතර නිසි සම්බන්ධිකරණයක් තොමැතිවීම මෙන්ම ව්‍යාපාර කටයුතු කිරීමේ වාතාවරණයේ ඇති දුරවලකා හේතුවෙන් ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය පහළ යැම රට්ටි මැත්තකාලීන මන්දගාමී ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වයට හේතු වී ඇත. එබැවින්, දේශීය හා ගොලීය අභියෝග භාවුවේ ආර්ථිකයේ ඔරුත්තු දීමේ හැකියාව දියුණු කරමින් රට්හි සාර්ව ආර්ථික මුලිකාංග වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගත්, ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ හා මනා ලෙස සම්බන්ධිකරණය වූ ප්‍රතිපත්ති ඉතාමත් අවශ්‍ය වේ. වර්තමානයේ විභාව මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමේ වර්ධන මාවතක ගමන් කරනු ලබන ආර්ථිකය, ඉහළ වර්ධන මාවතකට ප්‍රවීෂ්ට කරවීමට අවශ්‍ය ආර්ථිකයේ ආයෝජන පරිසරය, එලඛායිතාව, අපනයන හා ආයෝජන වැනි අංශ ඉහළ තැබීම සඳහා එවැනි ප්‍රතිපත්ති ප්‍රමාදයකින් තොරව නිසි කළට ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.